БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

№ 135 (366)
9 ИЮЛЬ
ШАНБА
1955 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

БУГУНГИ СОНДА:

Пахта далаларини суғоришнинг янги техникаси масалаларига доир кенгаш (1-нчи бет).
ОҒИР САНОАТИМИЗНИНГ ИЛҒОР КИШИЛАРИ: рационализаторлар (1-нчи бет).
МАРКСЧА-ЛЕНИНЧА НАЗАРИЯНИ УРГАНУВЧИЛАРГА ЕРДАМ: **Ш. Абдуллаев.** — Коммунистик партиянинг ташкилий асослари (2-нчи бет).
З. Эшонхонова, З. Исроилов. — Дастлабки тадбирлар (2-нчи бет).
РЕДАКЦИЯГА ХАТ: **М. Аббосов,** — Харидорлар талаби қондирилсин (2-нчи бет).
Ғўзалар ҳосил олиш даврига кирган ҳозирги кунларда дала ишларини юқори сифатли ўтказиш учун курашайлик! (3-нчи бет).
САВОЛЛАРГА ЖАВОБ: **Қ. Табибов.** — Сунъий ипак нима ва у қандай тайёрланади? (3-нчи бет).
Болаларни ҳимоя қилиш юзасидан оналарнинг Жаҳон Конгресси очилди (4-нчи бет).
Поляк-Герман давлат чегараси тўғрисидаги шартнома имзоланган куннинг бешйиллиги (4-нчи бет).
Франция Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми (4-нчи бет).

Ғалла ўрим-йиғимини зўр уюшқоқлик блан ўтказайлик

Бу йил область колхоз ва совхозларида ғалладан мўл ҳосил етиштирилди. Кенг майдонларга экилган буғдой, арпалар пишиб, олтиндек товланиб кўзни қамаштиради. Ғалла ўриш қизғин паллага кирмоқда. Кўпгина МТС лар ва колхозлар ғалла ўрим-йиғимини пухта тайёргарлик блан бошлаб, бу ишни зўр уюшқоқлик блан олиб бораётганлари тўғрисида ҳар кун янгидан-янги ҳабарлар келмоқда.

Оҳангарон районидаги Каганович номли колхознинг уруғчилик участкасида агроном ўртоқ Зайцевнинг раҳбарлиги остида мўл ҳосил етиштирилди. Ҳар гектардан 16—18 центнер дон олинмоқда. Ўртасарой районидаги Молотов номли, Свердлов номли колхозларда кўп йиллардан бери бу йилгидек ҳосил етиштирилмаган эди.

Ўрим-йиғимнинг дастлабки кунлариданоқ илғор комбайнчилар ажойиб иш намуналарини кўрсатмоқдалар. Ховос МТСининг комбайнчиси ўртоқ Маматов 13 кунда 626 гектар ердаги ғаллани ўриб, ҳар гектардан 11,2 центнердан, жамъи 1420 центнер дон топширди. Шунингдек Ўртасарой, Оҳангарон, Янгийўл районларининг кўп колхозларида йиғим-терим анча уюшқоқлик блан бошланиб, айрим комбайнчилар ишлабчиқариш соҳасида катта муваффақиятларга эришмоқдалар.

Броқ, областьда ғалла ўрим-йиғими мутлақо қониқарсиз бормоқда. Айрим район, МТС ва колхоз раҳбарлари ўрим-йиғим суръати ўтган йилдагига нисбатан олдинда бормоқда деб ўйлаб, беғамлик кайфиятига берилиб, бу соҳадаги жиддий камчиликларни тугатишга қатъий киришмаётирлар.

Ховос — областимизнинг энг йирик ғаллакор райони ҳисобланади. Бу район колхозлари 20 минг гектарга яқин майдонга буғдой, арпа экадилар. Аммо, район партия комитети (секретари Мирдадаев ва Семиречик ўртоқлар), район ижроия комитети (раиси ўртоқ Бойботиров) ўрим-йиғимни яхши ташкил этиш ўрнига, бутун масъулиятни МТС га юклаб, бу ишдан четда турибтилар. Район партия комитети комбайнчилар ва колхозчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишни пухта ташкил этмагани учун ўрим-йиғимда банд бўлган кишиларнинг иш унуми жуда паст бўлмоқда. Масалан. Ворошилов номли колхозда ишлаётган комбайнчи Мирзаев мавсум бошидан бери атиги 53 гектар ғаллани йиғиштирди, холос. Ҳолбуки, райондаги кўпгина комбайнчилар шу муддат ичида 500—600 гектар ердаги ғаллани йиғиб олдилар. Район ташкилотлари янги — прогрессив усулларни кенг қўлланишга ҳаракат қилмадилар. Ҳолбуки, дон экинларини Мальцев усулида ҳайдаб-экиш жуда яхши натижа берди. Райондаги Киров номли колхоз Мальцев усулида ҳайдаб экилган участкалардан 9,2—9,6 центнердан ҳосил олди, броқ, оддий усулда ҳайдаб экилган майдонда эса олинган ҳосил ҳар гектарда 3,5—4 центнердан ошмади.

Калинин район МТСи (директори ўртоқ Мирсоатов) комбайнларни ўз вақтида ўрим-йиғимга тайёрламади. Ҳозир бу районда иккитагина комбайн ишламоқда. Ўтган йил ғалла ўрим-йиғимини 3—4 ойга чўзиб юборилган, доннинг 50—60 проценти нобуд бўлиб, тўкилиб кетган, ҳатто бирқанча ердаги арпа ўрилмай қолган эди. Бу хато яна такрорланмоқда. Минг гектардан ортиқ ғалла майдонига эга бўлган «Победа октября» колхозида биттагина комбайн ишламоқда ва ҳар кун 3—4 гектар ердаги ғалланигина йиғиштирмоқда. Агар МТС бу колхозга қўшимча машиналар юбормаса ғалланинг кўп қисми тўкилиб, нобуд бўлиши мумкин. Шунингдек Бўка районидаги 1-нчи МТС (директори ўртоқ Живодеров), Оҳангарон, Ўртачирчиқ МТСларида ҳам комбайнлар жуда унумсиз ишламоқда. Бунинг сабаби шуки, ишлаётган комбайнларга техника ёрдами уюштирилмаётир.

Ғалла ҳосилини ошириш ва сортини яхшилашда экин майдонидаги заҳарли ўтларни йўқотиш катта аҳамиятга эгадир. Броқ, Ўртачирчиқ, Ховос ва Оҳангарон районларида ўрим-йиғимдан олдин буғдой, арпа орасидаги заҳарли ўтларни юлиб-йўқотишга эътибор берилмаётир. Бу эса ғаллани тозалашни қийинлаштирмоқда, янчилган ғалланинг сифатини ёмонлаштирмоқда. Агар бу район раҳбарлари заҳарли ўт уруғи аралашган донни тозаламай фойдаланиш мумкин эмаслигини ҳисобга олсалар, бир ишни-икки иш қилаётганларини тушунардилар.

Кейинги кунларда ҳаво исиб кетди ва буғдой, арпа қийғос пишди. Броқ, баъзи пасқам, сояй жойларда, адирларнинг этакларида ялпи етилмаган экинлар ҳам бор. Айрим МТС ва колхоз раҳбарлари ғалланинг ялпи етилишини кутиб вақт ўтказмоқдалар. Бу эса ўрим-йиғимнинг чўзилиб кетиш ҳавфини туғдирмоқда. Бунга йўл қўймаслик, пишган донни пешма-пеш ўриб, янчиб олиш лозим.

Бу йил областьда биринчи марта кенг майдонларда бедага арпа қўшиб экилди. Бу тажриба жуда яхши натижа берди. Масалан, Янгийўл районидаги Сталин номли колхоз бедага қўшиб экилган 145 гектар майдондан 15 центнердан арпа ҳосили олди. Шу райондаги Свердлов номли колхоз 12 центнердан, Верхне-волинск районидаги «Қизил октябрь» колхози 9 центнердан ҳосил йиғиб олди. Бу усул тажрибада ўзини оқлади.

Ғалла ўрим-йиғимининг энг масъулиятли, қизғин даври бошланди. МТС ва колхозлар бор техникадан мумкин қадар унумли фойдаланишга эришмоқлари лозим. Ҳамма комбайнлар чироқлар блан таъминланиши, ҳарбир комбайннинг икки сменада ишлашини ташкил этиш зарур. Комбайнларнинг тўхтовсиз ишлаши учун автомашина ва бошқа транспорт воситалари етарли бўлиши ва узлуксиз ишлаши керак. Шунга эришмоқ лозимки, комбайн бункерини бўшатиш вақтида транспорт ва қоп етишмаганидан тўхтаб қолмасин.

Ховос районидаги кўпгина колхозларда экин майдонидаги заҳарли ўтларни йўқотиш, шунингдек агрегатларда ишлаш учун тегишли куч ажратилмаётир. Бу эса ўрим-йиғимнинг чўзилиб кетиши ва ғалланинг бир қисми нобуд бўлишига сабаб бўлмоқда.

Ғалла омборларининг ремонт қилиниб, ғалла тўкишга тахт қилиб қўйилиши зарур эди. Броқ, Ховос, Оҳангарон ва бошқа районлардаги баъзи колхозлар «цемент йўқ, тахта йўқ» каби бўлмағур баҳоналар блан бу ишни кечиктириб юбордилар. Айрим колхозларда қурилаётган омборлар ҳалигача битказилмаган. Кўпгина колхозларда эса омбор учун ажратилган бинолар зах ва оқланмаган. Бу ҳол меҳнат блан етиштирилган ғалланинг мита бостириб, нобуд қилинишига сабаб бўлади. Масалан, «Ўзбекистон ССР бешйиллиги» совхозида худди ана шундай аҳвол юз берди. Бу ерда омбор етишмагани, бор омборлар талабга жавоб бермагани учун ўтган йил етиштирилган шолининг анча қисми нобуд бўлди. Эндиликда совхоз раҳбарлари бирнеча тонна шолини «ҳисобдан чиқариш» учун акт тузиш блан оворалар. Бу йил ана шундай нобудгарчиликка йўл қўймаслик учун ҳамма колхоз ва совхозларда ғалла омборларини кенгайтириш, янгиларини тез битказиш лозим.

Ўрим-йиғимнинг суръатини тезлаштириш учун механизаторлар ва колхозчилар ўртасида оммавий-сиёсий ишни мунтазам олиб бориш катта аҳамиятга эга. Броқ, шу кунларда комабйнчилар ва колхозчилар ўртасида олиб борилаётган агитация-пропаганда ишлари мутлақо қониқарсиздир. Кўпгина МТС ва колхоз партия ташкилотлари ўрим-йиғим блан банд бўлган кишилар ўртасида баланд овоз блан газета ўқиш, уларга маданий-маиший шароитни яхшилашга аҳамият бермаётирлар. Ғаллакорлар ва механизаторлар ўртасида социалистик мусобақа кенг йўлга қўйилган эмас. Илғор комбайнчиларнинг иш тажрибалари кенг ёйилмаётир. Ҳолбуки, ғалла ўриш ва тайёрлашни муваффақиятли ўтказишда социалистик мусобақа жуда катта роль ўйнайди.

Маҳаллий партия ҳамда совет ташкилотлари, МТС ва колхоз раҳбарлари бутун имкониятлардан тўла фойдаланиб, ғалла ўрим-йиғимини қизитиб юборишлари лозим. Ўрим-йиғимнинг дастлабки кунларида юз берган камчиликларни тезлик блан тугатиш, етиштирилган мўл ҳосилни нобуд қилмай йиғиштириб олиш, давлатга ғалла топшириш мажбуриятини муддатидан илгари бажариш, ҳарбир колхозда уруғликни етарли тайёрлаш, колхозларнинг меҳнат кунига мумкин қадар кўпроқ ғалла тақсимлашга эришиш—район, МТС ва колхоз партия ташкилотлари ҳамда совет ва қишлоқ хўжалик органларининг энг муҳим вазифасидир.

Илмий сессия қатнашчилари СССР Фанлар академияси атом электростанциясини ва бошқа илмий-текшириш муассасаларини бориб кўрдилар

СССР Фанлар академиясининг атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланиш юзасидан чақирилган сессиясининг қатнашчилари шу кунларда ана шу проблемалар соҳасида иш олиб бораётган илмий институтларни ва лабораторияларни бориб кўрмоқдалар. Улар СССР Фанлар академиясининг Лебедев номидаги физика институтини, биофизика, микробиология, физик, химия, металлургия, энергетика институтларини, шунингдек, автомобиль ва автомотор илмий-текшириш институтини, Москва Давлат университетини, К. А. Тимирязев номидаги Москва қишлоқ хўжалик академиясини ва бошқаларни бориб кўрдилар.

Атом энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланишга бағишланган сессияда қатнашган чет эл олимларидан бир группаси СССР Фанлар академиясининг атом электростанциясини бориб кўрди. Сессия қатнашчилари СССР Фанлар академиясининг ядро проблемалари институтига ҳам бордилар. Олимлар дунъёдаги энг катта синхроциклотроннинг иши блан жуда қизиқиб танишдилар.

Сессия қатнашчиларининг илмий муассасаларни бориб кўриши 8 июльда давом этади. (ТАСС).

Ўртачирчиқ районидаги «Ленин йўли» колхози 19-нчи бригадасининг аъзолари ғўзани қондириб суғориш блан бирга, унинг чопиғини ҳам ўз вақтида ўтказмоқдалар. **Суратда:** бригада сувчилари **Абдисамат Отабоев** ва **Рўзи Отабоевалар** сув ичган ғўзаларнинг ҳосилга киришини текширмоқдалар.

М. Шевелев фотоси.

Хизматчилар янги касб ўрганмоқдалар

Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлик заводида ишлабчиқариш илғорларининг сони кун сайин ортиб бормоқда. Бу илғорлар ичида яқин вақтларгача идора хизматида бўлиб, ўз хоҳиши блан цехга станокка ишлашга ўтганларнинг номлари ҳам тез-тез учраб туради. Бундан беш ой олдин идора хизматчиси Бокова бўз ва қўриқ ерларни ўзлаштириш учун кетаётган механика цехининг рандаловчиси Дюкованинг ўрнига ўтган эди. Ишга зўр иштиёқ блан киришиши ва тажрибали рандаловчиларнинг ёрдами натижасида Бокова ҳозир смена нормасини икки ҳиссага етказиб бажармоқда.

— Мен станокка ўтганимдан жуда хурсандман,— дейди ўртоқ Бокова.—Бу янги касбим олдинги ишимга қараганда жуда қизиқарли ва мароқли бўлиши блан бирга, иқтисодий жиҳатдан ҳам фойдалидир. Илгари ойига 570 сўм маош олар эдим, ҳозир эса 850—900 сўм, баъзан ундан ҳам кўп олаётирман.

Оператор Цуличкина, сдатчица Бугаец, бухгалтер Соловей ва бошқа кўпгина хизматчилар ҳам ишлабчиқаришга ўтиб, янги касбни муваффақият блан ўзлаштирмоқдалар. Бирнеча йилдан бери склад хизматчиси бўлиб келган Александрова ҳозир электросварщик, контролёр Бочарева ва оператор Сазонова ўртоқлар эса рандаловчилик касбини зўр иштиёқ блан эгалламоқдалар.

Заводда турли идора хизматчисидан ҳунар ўрганишга ўтганлар сони ҳозир юз кишига етди. Янги касб ўрганаётганларнинг 20 дан кўпроғи ишлабчиқаришдан ажралмаган ҳолда кечки ишчи-ёшлар мактабида ва техникумларда ўқимоқда.

Г. ДЕМИДОВ.

Янгийўл шаҳар корхоналарида

Янгийўл шаҳар саноат корхоналари коллективлари саноат ходимларининг Бутуниттифоқ кенгаши қатнашчиларининг Мурожаатига жавобан бешйиллик программани ва 1955 йил топшириғини муддатидан илгари бажариш учун фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Улар йил бошидан бери давлат планларини ҳамма кўрсаткичлар бўйича ортиғи блан бажариб келмоқдалар.

Гўшт комбинатининг коллективи 6 ойлик топшириқни муддатидан қарийб бир ой олдин бажариб, ҳозир август ойи ҳисобига гўшт ва колбаса маҳсулоти ишлаб чиқармоқда. Шаҳардаги пахта тозалаш заводи ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари ҳам ички резервлардан унумли фойдаланиш ва гайрат блан ишлаш натижасида ярим йиллик планга қўшимча равишда 900 тонна пахта толаси ва бирнеча юз тонна момиқ ишлаб чиқаришга эришдилар.

Консерва заводи коллективи аҳолининг консерва маҳсулотларига бўлган юксак талабларини ҳисобга олиб, маҳсулот ишлаб чиқариш суръатини кун сайин оширмоқда. Ярим йиллик топшириқни 7 июньдаёқ тугаллаган консервачилар ҳозирга қадар бирнеча 10 минг банка қулупнай ва бошқа мева консервалари, турли хил юқори сифатли джемлар тайёрладилар.

А. МЕЖИКОВСКАЯ.

Колхоз санаторияси

Гулистон районидаги «Красная заря» колхози аъзоларининг умумий йиғилишида қабул қилинган қарорга биноан колхозда санатория қуриш ишлари олиб борилмоқда. Бу санатория 60 гектар ҳажмдаги майдонни эгаллайди. Санатория биноси иккиқаватли қилиб қурилмоқда.

Ҳозирги вақтда қурилиш ишлари асосан тугалланай деб қолди. Колхоз правлениеси санатория учун зарур асбоб ускуналарни сотиб олди. Санаторияда телефон ва радио точкалари ўрнатилади.

Пахта далаларини суғоришнинг янги техникаси масалаларига доир кенгаш

Пахта далаларини суғоришнинг янги техникаси масалалари юзасидан Тошкентда чақирилган кенгаш беш кун давом этди. Кенгашни Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ишлабчиқариш кучларини ўрганиш кенгаши чақирди. Кенгашнинг ишида турли илмий муассасаларнинг вакиллари, Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалиги мутахассислари, шунингдек Россия Федерацияси, Қозоғистон, Тожикистон ва Туркманистон олимлари ҳамда ирригаторлари қатнашдилар.

«Средазгидроводхлопок» институтининг директори И. Н. Каминский, Бутуниттифоқ гидротехника ва мелиорация илмий-текшириш институтининг Ўзбекистон сунъий ёмғир станцияси директори Н. Н. Нечаев, Ўрта Осиё ирригация илмий-текшириш институтининг мелиорация бўлими мудири А. С. Лудкин, Ўзбекистон ССР қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари Б. Е. Еременко, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Иншоотлар институтининг инженерлик мелиорация ва ирригация бўлими раҳбари А. А. Рачинский, СоюзНИХИ мелиорация секторининг раҳбари В. М. Легостаев ирригациянинг жуда муҳим проблемалари тўғрисида доклад қилдилар ва ахборот бердилар.

Кенгашда уқтириб ўтилишича, пахтачиликни янада ривожлантириш манфаатлари далаларни суғоришда эскириб қолган усулларни тубдан қайтадан кўриб чиқишни қатъий талаб қилади. Далаларни суғоришнинг ҳозирги замон агротехникасининг юксак талабларига жавоб берадиган, ғўзани суғориш ишини тўла равишда ёки анча даражада механизациялштириш имкониятини берадиган, колхоз ишлабчиқаришининг экономикасини мустаҳкамлашга ёрдам берадиган системасини ишлаб чиқиш — олимларнинг жуда муҳим вазифасидир.

Кенгаш қатнашчилари ана шу талабларни кўзда тутиб, далаларни суғориш усулини мукаммаллаштиришга қаратилган бирқанча таклифларни ҳартомонлама анализ қилдилар. Кенгаш қатнашчилари ғўзаларни сунъий ёмғир ёғдирадиган машиналар блан суғориш масаласига алоҳида эътибор бердилар.

Ўзбекистон сунъий ёмғир станциясининг тажриба даласида, Қозоғистон ССРнинг «Пахтаорол» совхозида ва Бухоро областидаги бирқанча колхозларда сунъий ёмғир машиналарини қўлланиш натижалари тўғрисидаги охборотлар зўр қизиқиш блан тингланди. Кенгашда келтирилган маълумотлар далаларни суғоришдаги янги усулнинг жуда катта афзалликларини кўрсатди. Маълумки, далаларни эгат олиб суғорганда ҳар гектарига мовсум охиригача ўрта ҳисобда 13 минг кубометргача сув сарфланади. Сувнинг мунча кўп сарфланиши шунга олиб келдики, ҳозирги вақтда ишлаб турган ирригация системаларининг кўпчилиги ўзларининг суғориш қобилиятини кенгайтираолмайди. Ёмғирлатиб суғориш установкаларининг қўлланилиши далаларни суғоришда сувни тахминан икки баравар камайтириш имкониятини беради. Шундай қилиб, далаларни суғоришда бу хил методга ўтиш ирригация қурилишига кўп маблағ сарфламасдан туриб экин майдонларини анча кенгайтириш имкониятини беради, ирригация тормоқлари ҳали етарли кенгайтирилмаган янги районларда пахта экиладиган ерларни тайёрлаш ишини анча арзонлаштиради. Пахта экиш учун қуруқ ерларни ўзлаштиришда шу нарса анча муҳим аҳамиятга эгадир, экинларни ёмғирлатиб суғорган вақтда далаларнинг рельефи қандай бўлиши муҳим аҳамиятга эга бўлмайди. Бундай усулдан фойдаланганда, ерларни текислаш учун кўп маблағ сарфлаш талаб этадиган ва анчагина миқдорда техникани банд қиладиган катта ишлардан қутилиш мумкин. Шу блан бирга ёмғирлатиб суғориш меҳнат сарфлашни 3—5 баравар камайтиради, тупроқни биртекис намлашни таъминлайди. Бир гектар майдонни ёмғирлатиб суғориш қиммати одатдагича эгат олиб суғориш қимматидан ошмайди.

Докладчилар, шунингдек музокарада сўзга чиққан қишлоқ хўжалик фанлари доктори Ф. М. Мауэр, қишлоқ хўжалик фанлари кандидати В. С. Шардаков ва кенгашнинг бошқа қатнашчилари бу соҳада олиб борилган тадқиқот ишларининг натижаларига баҳо бериб, ёмғирлатиб суғориш гўё ғўзаларнинг ривожланиш физиологиясига ёмон таъсир қилар эмиш деган мулоҳазаларнинг асоссизлигини кўрсатдилар. Ёмғирлатиб суғориш усулидан фойдаланиб пахтадан гектарига 35—40 центнер ҳосил олиш мумкинлиги, шу блан бирга пахтанинг сифати яхши бўлиши амалда исботланган.

Қозоғистон ССР Сув хўжалиги министрлиги Эксплуатация бошқармасининг бошлиғи М. С. Зозуля, Тожикистон ССР Фанлар академияси тупроқшунослик институтининг старший илмий ходими Ф. Н. Бончковский, Туркманистон ССР Сув хўжалиги министрининг ўринбосари ва Қорақум канали қурилишининг бошлиғи С. К. Калижнюк, Ўрта Осиё ирригация илмий-текшириш институтининг суғориш тормоқларини қайта қуриш бўлими бошлиғи А. Н. Ляпин ва бошқа олимлар ҳамда қишлоқ хўжалик мутахассислари суғоришда янги усулга ўтишнинг хўжалик жиҳатидан мақсадга жуда мувофиқ эканлиги тўғрисида гапирдилар.

Кенгаш қатнашчилари ўз сўзларида суғоришдаги янги методни колхоз ва совхоз ишлабчиқаришига дадиллик блан жорий қилиш зарурлигини кўрсатиб ўтдилар. Мирзачўлда ва Ўзбекистоннинг бошқа районларида бирнеча ўн минг гектар янги ва илгаридан ҳайдалиб келинаётган ерларда яқин вақт ичида ғўзани ёмғирлатиб суғоришга ўтиш ҳақидаги таклиф якдиллик блан қўллаб-қувватланди.

Шу блан бирга кенгашда олимлар ва конструкторларнинг суғориш машиналарини янада мукаммаллаштиришга ўз кучқувватларини қаратишлари лозимлиги уқтириб ўтилди. Ҳозирги вақтда «ДДА—100 М» агрегати энг яхши ҳисобланади. Бу агрегат мавсум давомида 120—150 гектар ерни суғоради. Ҳозирги вақтда Ўзбекистонда мавжуд бўлган «ДДП—30 С» агрегати ҳам айрим районлар учун боб келади. Броқ, бу машиналар ҳарқанча яхши бўлса ҳам, суғоришнинг янги усули очиб берадиган катта имкониятлардан ҳали тўла фойдаланаоларлик даражада эмас. Кенг доирага ёмғир ёғдираоладиган суғориш машиналари бир-биридан узоқ турган ҳолда катта майдонларни айни бир вақтда суғорадиган ёмғир ёғдириш агрегатларини яратиш ва кўплаб ишлаб чиқариш пайти келди. Ёмғир ёғдириб ва эгат бўйлаб суғорадиган комбинацион машина тайёрлаш керак. Жумладан, бу тўғрида Туркманистон ССР Сув хўжалиги министрининг ўринбосари С. К. Калижнюк гапирди. У универсал суғориш агрегати конструкциясини ишлаб чиққанлигини кенгаш қатнашчиларига айтди.

Ёмғир ёғдириш машиналарини жорий қилиш блан бир қаторда эгат олиб суғоришни рационаллаштириш ва тартибга солиш, суғориш режимини мукаммаллаштириш соҳасида ҳам иш олиб бориш кераклигини кўрсатиб ўтилди. Эгат бўйлаб суғориш учун кўчириб юритиладиган трубалардан кенг фойдаланиш зарур. Бу трубалар сувдан фойдаланиш коэфициентини оширади.

Докладларда ва музокаралар вақтидаги нутқларда айтиб ўтилишича, ирригация қурилиши учун сарфланаётган миллионларча маблағ қисман ўз аҳамиятини йўқотиб қўяётир, чунки каналларга қўйилаётган сувнинг тахминан ярми ерга сингиб кетганлиги сабабли далаларга бориб етмайди. Сувнинг бу хилда нобуд бўлиб кетишига чидаб туриб бўлмайди, чунки бу нарса ер тагидаги сувларнинг сатхини кўтаради, экин майдонларининг шўрланиб ва ботқоқланиб қолишига сабаб бўлади.

Ҳозирги вақтда каналларда сувнинг нобуд бўлиб кетишига қарши курашнинг йигирмага яқин хилма-хил усули бор. Сувнинг ерга сингиб нобуд бўлишига қарши курашда каналларга бетон, асфальтбетон ёки тош ётқизиш, канал тагидаги тупроқни зичлаштириш каби жуда фойдали тадбирлар текшириш натижасида аниқланди. Броқ бу тадбирлар мутлақо қониқарсиз амалга оширилаётир. Бунга сув хўжалиги органлари ва ирригация қурилиши блан шуғулланаётган проектлаш ташкилотлари раҳбарларининг ишнинг мана бу муҳим томонига эътибор бермаётганликлари, шунингдек планлаштирувчи ташкилотларнинг сув хўжалигини цемент блан ва бошқа зарур материаллар блан таъминлаш тўғрисида етарли ғамхўрлик қилмаётганликлари сабаб бўлмоқда.

Кенгаш кенг қарор қабул қилди. Бу қарорда сувдан фойдаланишни ва пахта далаларини суғоришни мукаммаллаштириш юзасидан конкрет тавсияномалар берилган. Кенгаш, жумладан, Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ҳузурида сув хўжалиги махсус илмий-текшириш институти ташкил қилишни, Тошкентда суғориш машиналари юзасидан Давлат конструкторлик бюроси тузишни зарур деб топди. Ўзбекистонда сунъий ёмғир ёғдириш машиналари ишлаб чиқаришни ташкил қилиш масаласи қўйилди. (ЎзТАГ).

ОҒИР САНОАТИМИЗНИНГ ИЛҒОР КИШИЛАРИ

Рационализаторлар

Рационализаторлар — янгилик изловчилардир. Рационализатор ишлабчиқаришдаги камчиликларнинг сабабларини чуқур ўрганади ва бу камчиликларни тугатиш юзасидан ўз таклифларини киритади. Бу таклифлар хоҳ катта, хоҳ кичик бўлсин — барибир, улуғвор бир мақсадни, яъни ўз касбдошларининг меҳнатини енгиллаштириш, давлат планларини ошириб бажариш, кўплаб хомашъё тежаш имкониятини вужудга келтиришни кўзлайди. Мана шундай фидокор рационализаторлар сони Ўзбекистон металлургия заводида ҳам кун сайин ортиб бормоқда.

В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводининг коллективи саноат ходимларининг Бутуниттифоқ кенгаши қатнашчилари Мурожаатига жавобан социалистик мусобақани кучайтириб, иш процессларини тобора такомиллаштирмоқда. Коллектив қўл кучи блан бажариладиган ва кўп меҳнат талаб қиладиган операцияларни механизациялаштириш, меҳнат унумдорлигини оширишга, маҳсулот сифатини яхшилашга ва унинг таннархини камайтиришга имкон берувчи янги-янги резервларни қидириб топмоқда.

Завод ишлабчиқариш-техника бўлими ва касаба союз ташкилоти агрегатларнинг иш унумдорлигини ошириш, технология процессларини янада такомиллаштириш ҳамда хомашъё ва ёрдамчи материалларни тежаш мақсадида рационализаторлар ойлигини ўтказдилар. Ойликка корхонанинг ҳамма цех, участка ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари актив иштирок этдилар. Ойлик мобайнида рационализаторлик ва ихтироъчилик бюросига 100 дан ортиқ таклиф тушди. Энг яхши рационализаторлардан Йўлдошев, Шагапов, Бельский, Саъдуллаев каби ўртоқлар корхона иқтисодий кўрсаткичини янада яхшилашга имкон берувчи бирнечтадан қимматли таклиф киритдилар.

Завод марказий электростанция пульти бошқармасининг навбатчиси, коммунист З. Саъдуллаев станция асбобларининг сигнализация ишларини яхшилашни таъминлайдиган 6 та таклиф киритди. Шу станция машинисти ўртоқ Бочкарев йил бошидан бери 20 тадан ортиқ, прокат цехи тунукалар станининг старший мастери ўртоқ Шагапов 20 га яқин рационализаторлик ва ихтироъчилик таклифи киритдилар. Бу янгиликларнинг амалга оширилиши натижасида агрегатларнинг иш унумдорлиги анча ошди. Механизм ва асбоб-ускуналарнинг ремонтлараро ишлаш муддати бирмунча узайди, брак камайиб, тайёрланаётган маҳсулот сифати яхшиланди. Биргина ўртоқ Шагаповнинг юпқа тунукалар ишловчи агрегатни такомиллаштириш ҳақидаги таклифи йилига 100 минг сўмдан ортиқ давлат маблағини тежаб қолиш имкониятини беради. Бундай мисолларни металлурглор фаолиятидан кўплаб келтириш мумкин.

Суратда: В. И. Ленин номли Ўзбекистон металлургия заводининг энг яхши рационализаторларидан бир группаси (чапдан ўнгга) «300» станинининг старший мастери **К. Соболев,** завод марказий электростанцияси пульти бошқармасининг навбатчиси **З. Саъдуллаев,** старший машинист **В. Дроздов,** юпқа тунукалар станининг старший мастери **В. Шагапов,** темир йўл цехи бошлиғининг ўринбосари **Н. Хмельницкий** ўртоқлар.

А. Ким фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси)

МАРКСЧА-ЛЕНИНЧА НАЗАРИЯНИ ЎРГАНУВЧИЛАРГА ЁРДАМ

Коммунистик партиянинг ташкилий асослари

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг вужудга келганлиги жаҳон ишчилар ҳаракатида, бутун илғор инсониятнинг ижтимоий прогрессив тараққиётида кескин бурилиш нуқтаси бўлди. Мамлакатимиз халқлари тақдирида, айниқса зўр аҳамиятга эга бўлган жонажон Коммунистик партиямизнинг тузилганига ярим асрдан кўпроқ вақт ўтди. Коммунистик партия ана шу тарихий давр ичида кураш ва ғалабалар блан тўлган буюк шонли йўлни босиб ўтди ва партиянинг II с'ездида В. И. Ленин бошчилигида тузилган большевистик сиёсий группадан Совет Иттифоқининг кўпмиллионли улуғ Коммунистик партиясига айланди, коммунистик жамият қураётган халқимизнинг етакчи, раҳбар ва йўл кўрсатувчи кучи бўлиб қолди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг В. И. Ленин томонидан ишлабчиқилган идеологик, ташкилий, тактик ва назарий асослари партиянинг мамлакатимизда коммунизм ғалабаси учун олиб бораётган курашида ғоят қудратли қуролдир. Коммунистик партиянинг бутун ҳаёти ва буюк революцион фаолиятида энг муҳим принциплардан бири бўлган унинг ташкилий принципларини биринчи марта В. И. Ленин ўзининг «Бир қадам олға, икки қадам орқага» деган машҳур китобида мукаммал равишда ишлаб чиқди. Кейинчалик В. И. Ленин томонидан ёзилган бирқанча асарларда, партиямиз қарорлари ва ҳужжатларида, Ленин ишларининг буюк давомчиси — И. В. Сталин ҳамда партия ва ҳукуматимиз бошқа арбобларининг асарларида янада ривожлантирилган бу принциплар Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг Уставида акс эттирилгандир.

* * *

В. И. Ленин Коммунистик партиянинг ташкилий асосларини ишлабчиқишда илмий коммунизмнинг асосчилари Маркс ва Энгельснинг партия тўғрисидаги асосий кўрсатмаларига таянди, пролетариат синфий курашининг янги тарихий шароитларини, империализм ва пролетар революциялари даврида рус ва жаҳон пролетариати олдига қўйилган янги тарихий вазифаларни назарда тутди. В. И. Ленин Россия пролетариати революцион ҳаракатига етакчилик қилаоладиган, чор самодержавиесини, буржуазия ва помешчиклар ҳокимиятини ағдариб ташлашга, пролетариат диктатурасини барпо қилишга ҳамда мамлакатимизда коммунизмнинг ғалабасини та'мин этишга қодир бўлган партия, II Интернационал партияларидан тубдан фарқ қиладиган янги типдаги партия тўғрисидаги қоидани тўла асослаб берди. В. И. Ленин меньшевикларга ва уларнинг Ғарбий Европа социал-демократик партияларидаги шерикларига қарши қаттиқ зарба берди, уларнинг ишчилар синфини II Интернационал типидаги партия тузишга ундаганликларини аёвсиз фош қилиб ташлади.

Янги типдаги марксистик партиянинг ғоявий ва ташкилий принципларини ишлабчиқишда ленинча «Искра» газетаси ғоят муҳим роль ўйнади. Ленинча «Искра» газетаси ишчилар синфига, революцияга содиқ бўлган партияли кадрларни бирлаштиришдек, уларни ягона умумроссия ишчилар партиясига уюштиришдек, партия кучларини тўпловчи марказ бўлишдек тарихий вазифани бажарди. Партиянинг II с'ездида Ленин ва унинг маслакдошлари партия тўғрисида ленинча «Искра» газетаси олға сурган асосий марксистик қоидаларни қаттиқ туриб ҳимоя қилиб қолдилар. Бу қоидалар: партия ишчилар синфининг ижтимоий тараққиёт қонунлари билими ва революцион ҳаракат тажрибаси блан қуролланган илғор, онгли, уюшган отряди бўлиши тўғрисидаги қоидалар эди. РСДРП II с'ездининг тарихий аҳамияти шундан иборатки, у ленинча «Искра» газетаси олға сурган ва ишлабчиққан ғоявий ва ташкилий принциплар асосида Россияда чинакам марксистик партияни тузди.

Шундай қилиб, тарқоқ тўгараклардан ишчилар синфининг янги типдаги партияси тузилди, партиянинг программаси ва Устави қабул қилинди, унинг марказий органлари сайланди.

Шу блан бирга РСДРПнинг II с'езди партияни бир-бирига зид икки қисмга, я'ни большевикларга ва меньшевикларга ажратиб юборган ташкилий ихтилофларни ҳам очиб ташлади. С'езд тор-мор келтирилган народниклар, «легал марксистлар», «экономистлар» ва бошқа оппортунистлар ўрнига энди тарих майдонида марксизмга хиёнат қилган меньшевиклар пайдо бўлганлигини очиқ кўрсатди. РСДРПнинг II с'ездида мағлубиятга учраган меньшевиклар с'ездан сўнг партияга ва партиявийликка қарши қутириб кураш олиб бордилар.

В. И. Лениннинг «Бир қадам олға, икки қадам орқага» номли асари (1904 йил, май) ташкилий масалалар бўйича меньшевистик оппортунизмни тор-мор келтиришда ҳал қилучи роль ўйнади. В. И. Ленин ўзининг бу ажойиб асарида с'ездда ва с'ездан кейинги даврда ишчилар синфи революцион партиясининг ташкилий асослари учун олиб борилган курашга якун ясаб, Россия социал-демократияси ўз тараққиётида икки ўзгаришни бошидан кечирганлигини кўрсатди. С'езд қарорлари ва унинг бутун иши Россия социал-демократияси тараққиётида биринчи ўзгариш ва олға қараб қўйилган бир қадам бўлиб, бунинг натижасида ишчилар синфининг партияси тузилган эди. В. И. Ленин меньшевикларнинг с'ездан кейинги даврдаги бузғунчилик ишларини, уларнинг с'езд қарорларига қарши ҳуружларини, пролетариат партиясини тугатишга қаратилган йўлини партияни орқага сурган иккинчи ўзгариш, деб атади.

В. И. Ленин ўзининг «Бир қадам олға, икки қадам орқага» деган асари блан рус меньшевикларигагина эмас, балки халқаро оппортунизмга ҳам ҳал қилучи зарба берган эди.

В. И. Ленин ўзининг бу ажойиб китобида марксизм тарихида биринчи бўлиб пролетариатнинг раҳбар ташкилоти тўғрисидаги та'лимотни, ишчилар синфи диктатурасини барпо этиш, социализм ва коммунизм қуришда пролетариатнинг асосий қуроли бўлган Коммунистик партия тўғрисидаги та'лимотни ишлабчиқди, бу партиянинг ташкилий принципларини асослаб ва та'рифлаб берди.

В. И. Ленин, Коммунистик партия — ишчилар синфининг илғор отрядидир, деган қоидани чуқур асослаб берди. Коммунистик партия шунинг учун ҳам ишчилар синфининг илғор, онгли отрядидирки, у ижтимоий ҳаёт ҳақидаги билим блан, ижтимоий ҳаётнинг ривожланиш қонунлари ҳақидаги билим блан, синфий кураш қонунлари ҳақидаги билим блан қуроллангандир.

В. И. Ленин, Коммунистик партия ишчилар ҳаракатини илмий социализм блан қўшишдан иборатдир, деган асосий марксистик қоидани та'рифлаб берди. Партия ишчилар синфи ва кўпмиллионли меҳнаткашлар оммасининг революцион курашига раҳбарлик қилмоғи керак. Илғор назария блан қуролланган партиягина илғор курашчи ролини бажараолади, деб ўргатди В. И. Ленин.

Ишчилар синфининг илғор отряди, раҳбари ва етакчи кучи бўлган Коммунистик партиянинг енгилмас қудрати шундаки, у революцион назарияни ижодий равишда эгаллайди, пролетариат синфий курашининг турли тарихий шароитларида революцион ҳаракатнинг практик масалаларини ҳал этишда бу назариядан моҳирлик блан фойдаланади. Коммунистик партия марксча-ленинча назариянинг революцион ҳаракатнинг янги тажрибалари блан бойитади, бу назариянинг негизига таянгани ҳолда, унинг айрим эскирган қоида ва хулосаларини янги тарихий шароитга мувофиқ, янги қоида ва хулосалар блан алмоштиради. Назария блан практика бирлиги — Коммунистик партиянинг йўл кўрсатиб берувчи юлдузидир.

Партия ўз а'золарининг миқдори жиҳатидан синфдан анча кичикдир, ўз онглилиги ва уюшганлиги жиҳатидан эса синфдан анча юқори туради. Партия ягона, бирлашган ташкилотдир. Синфнинг энг яхши вакилларидан, коммунизм иши учун фидокор курашчилардан янги а'золарни партия сафига якка тартибда қабул этиш Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг мустаҳкам принципи бўлиб келди ва шундай бўлиб қолади.

Коммунистик партия ишчилар синфининг илғор отряди, унинг йўлбошчиси бўлишни истаса, у илғор отряд бўлиш блан бирга, уюшган отряд ҳам бўлмоғи керак. Партиянинг барча а'золари ягона бир отрядга бирлашмоқлари ва ирода, ҳаракат бирлиги, интизом бирлиги блан жипслашмоқлари керак.

В. И. Ленин, илғор отряднинг онглилиги даставвал унинг уюшабилишида яққол кўринади, деб ўргатди. Илғор отряд уюшиб, ягона иродага эга бўлади. Мингларча, юзмингларча, миллионларча илғорларнинг ягона иродаси синф иродасига айланади, бутун жамиятнинг ма'навий-сиёсий бирлиги юзага келган СССР шароитида эса, Коммунистик партия иродаси бутун совет халқининг иродасини ифода этади. И. В. Сталин, Лениннинг партия тўғрисидаги та'лимотини ривожлантириб, партиянинг ҳарбир а'зоси ўз истакларини партия истаклари блан қўшгандагина, партия блан биргаликда ҳаракат қилишни ўз бурчи, деб ҳисоблагандагина партия уюшган отряд бўлаолади, деб кўрсатди. Партия а'зоси партия программасини, Уставини таниш, унга моддий ёрдам кўрсатиш блангина қолмай, ўзи бирон ташкилотнинг ҳисобида туриши ва ана шу ташкилотнинг ишларида актив қатнашиб, партиянинг йўли учун актив кураш олиб бормоғи керак.

Партия сафига барча нотайин, нопролетар элементларни кўплаб қабул қилиш тарафдори, шаклга кирмаган, қурама ва бетайин партия тузиш тарафдори бўлган меньшевиклар ва троцкийчиларга қарши чиқиб, В. И. Ленин РСДРПнинг II с'ездида бундай деган эди: «Лақиллаб юручи бир кишининг партия а'зоси бўлиш ҳуқуқи ва имкониятига эга бўлганидан кўра, иш қиладиган ўн кишининг (ҳақиқий ходимлар мансаб кетидан югурмайди!) ўзини партия а'зоси деб атамаганлиги яхшироқ»

Коммунистик партия ўз ғалабаларининг энг муҳим шарти сифатида партия а'зоси деган номни ва унинг қадр-қимматини юксак даражага кўтариш учун доим курашиб келди. Халқимиз мамлакатимизда коммунистик қурилишнинг улуғвор программасини амалга ошираётган ҳозирги вақтда партия а'зоси деган ном ва унинг қадри, ҳарбир коммунистнинг активлиги, ҳарбир партия ташкилотининг жанговарлик қобилияти ҳал қилучи аҳамиятга эгадир. Қудратли уюшган отряд бўлган Коммунистик партия совет халқини коммунизм қурилиши вазифаларини ҳал этиш сари муваффақиятли равишда бошлаб бормоқда.

В. И. Ленин, партия — пролетариат синфий ташкилотининг олий формаси, деган қоидани асослаб берди.

В. И. Ленин партиясиз ташкилотларнинг «бетарафлиги», «мустақиллиги» тўғрисидаги меньшевистик назарияларни тор-мор келтирди ва партия бу ташкилотларга раҳбарлик қилмаса, мазкур ташкилотлар заифлашиб қолади ва издан чиқиб кетади, партиянинг ўзи пролетариат ва барча меҳнаткашларнинг ҳарқандай партиясиз ташкилотларига та'сир кўрсатаолгандагина пролетариат синфий ташкилотининг олий формаси сифатидаги ўз ролини бажаролади, деб уқдирди. Пролетариат диктатурасининг ўзи партиянинг ёрдами блан, партия орқалигина яшайолади, партия пролетариат диктатураси системасида раҳбарлик ва етакчилик ролини бажаради.

СССРда социализм қурилиши тажрибаси Коммунистик партиянинг раҳбарлик ва етакчилик роли социалистик давлатнинг куч-қудрати ва енгилмаслигининг манбаи эканлигини яққол кўрсатди.

Ишчилар синфи диктатурасининг етакчи ва раҳбарлик қилучи кучи бўлган Коммунистик партия ўзининг буюк фаолиятида мамлакатимиздаги партиясиз ташкилотларнинг доимий мададига таянади. Партия ишчилар синфи диктатурасини Советлар орқали ва уларнинг марказдаги ҳамда жойлардаги тормоқлари орқали амалга оширади. Шунинг учун ҳам Ленин, диктатурани авангарддан илғор синф оммасига, меҳнаткашлар оммасига олиб борадиган бирқанча «воситалар»сиз амалга ошириб бўлмайди, деган эди.

Ишчилар синфи ташкилотининг олий формаси бўлган Коммунистик партия тўғрисидаги ленинча та'лимот Совет ҳокимияти учун, социализм учун олиб борган курашларимизда, Улуғ Ватан уруши йилларида ўзининг буюк сафарбар этучилик кучини намойиш қилиб кўрсатди. Совет халқи томонидан гитлерчи галаларга қарши олиб борилган Улуғ Ватан уруши даврида меҳнаткашларнинг барча оммавий ташкилотлари Коммунистик партия раҳбарлиги остида ўз кучларини бирлаштирдилар ва душманни тор-мор келтиришдан иборат буюк вазифани амалга ошириш учун бу кучларни сафарбар қилдилар.

В. И. Ленин, Коммунистик партия ишчилар синфининг илғор отряди блан миллионларча меҳнаткашлар оммаси ўртасидаги алоқанинг мужассамланганидир, деб та'лим берган эди. Ишчилар синфи диктатураси даврида Коммунистик партиянинг меҳнаткашлар оммаси блан бўлган алоқалари жуда кўп даражада мустаҳкамланди. Бу ўз-ўзидан равшан, албатта. Мамлакатни меҳнаткашларнинг ўзлари бошқараётган ва ҳокимият тепасида Коммунистик партия турган бир шароитда халқ блан партия ўртасидаги алоқаларнинг янада мустаҳкамланиши учун барча имкониятлар мавжудир. Халқ ва партия мақсадларининг бирлиги — муваффақият блан коммунизм қуришнинг ҳал қилучи шартидир.

Коммунистик партия халқ куч-қудратидан тобора кўпроқ баҳраманд бўлмоқда, борган сари қудратлироқ бўлмоқда. Омма блан алоқа — партия сафларининг ўсиб боришидаги зарурий шартдир.

Коммунистик партия ўзининг бутун фаолиятида марксизм-ленинизмнинг, халқ оммасигина тарихий тараққиётнинг ҳақиқий ижодкоридир, деган қоидасига доим қаттиқ амал қилади. Коммунистик жамиятни бутун халқ партия раҳбарлигида қурмоқда. Партия, ҳукумат ва халқнинг бузилмас бирлиги — барча ғалабаларимизнинг ҳаётбахш манбаидир, коммунизм йўлидан ишонч блан олға боришимизнинг асосидир.

В. И. Ленин, партия ўз шиорларини халқнинг иштирокисиз амалга оширaоладики, коммунистик жамиятни коммунистларнинг қўли блангина қурса бўлади, деган бема'ни тушунчаларни қаттиқ қоралаган эди. «Халққа ишонган, жўш уриб турган халқ ижодияти булоғидан сув ичган кишигина,— деган эди В. И. Ленин,— ғалаба қилаолади ва ҳокимиятни ўз қўлида тутиб қолаолади» (Асарлар, 26 том, 297 бет).

Коммунистик партия ташкилий қурилишининг етакчи принципи — демократик централизмдир, деб та'лим беради В. И. Ленин. Партия тўғри ишлаш ва оммага планли равишда раҳбарлик қилмоқ учун демократик централизм асосларида ташкил этилиши, ягона Уставга эга бўлиши, партия с'езди, с'ездлар ўртасидаги даврда эса, ўзининг Марказий Комитетидан иборат раҳбар органи етакчилигида ишлаши керак. Централизм идеяси озчиликнинг кўпчиликка, айрим ташкилотларнинг марказга, қуйи ташкилотларнинг юқори ташкилотларга бўйсунишини билдиради.

Партиянинг тузилишига асос бўлган централизм демократикдир. «Бунинг ма'носи,— деган эди В. И. Ленин,—партиянинг ҳамма ишларини партиянинг ҳамма а'золари, тенг ҳуқуқ асосида ва ҳечқандай истиснасиз, бевосита ёки вакиллар орқали олиб борадилар; шу блан бирга ҳамма вазифадор кишилар, партиянинг ҳамма раҳбар коллегиялари, ҳамма идоралари — сайлаб қўйилган, улар ҳисоб бериб турадилар, олмаштириб туриладилар, демакдир»

Коммунистик партия раҳбарлигининг олий принципи раҳбарликнинг коллектив равишда амалга оширилишидир.

Марксча-ленинча назариянинг илмий негизига ва раҳбар ходимларнинг кенг ташаббусига таянган Марказий Комитетнинг коллектив тажрибаси, коллектив донолигигина, деб та'лим беради Коммунистик партия, партия ва мамлакатга тўғри раҳбарлик қилишни, партия сафларининг бузилмас бирлиги ва жипслашганлигини, мамлакатимизда муваффақиятли равишда коммунизм қуришни та'минлайди.

Коммунистик партия ўз а'золари ва барча меҳнаткашларни юқори революцион ҳуш'ёрлик руҳида, камчиликларга, партия ва давлат интизомини бузучиларга нисбатан муросасиз бўлиш руҳида, танқид ва ўз-ўзини танқидни, айниқса қуйидан бўладиган танқидни кенг ёйиш руҳида тарбияламоқда. Коммунистларнинг юқори даражадаги онгли интизоми ва КПСС Марказий Комитети атрофида мустаҳкам жипслашганлиги — Коммунистик партиянинг мамлакатимизда коммунистик қурилиш ғалабаларининг илҳомчиси ва ташкилотчиси бўлишдек ўз буюк ролини бажаришида ҳал қилучи аҳамиятга эгадир.

* * *

Совет Иттифоқининг Коммунистик партияси тарихий вазиятга қараб, ўз ишларининг форма ва методларини такомиллаштириб келди. Партия ўсиб, мустаҳкамланиб борган сари унинг ташкилий асослари тўғрисидаги та'лимот ҳам янги қоидалар ва хулосалар блан бойиб борди. В. И. Лениннинг «Бир қадам олға, икки қадам орқага» деган гениал асарида ишлабчиқилган ташкилий принциплар партиямиз ҳаёти ва фаолиятининг метиндек мустаҳкам асоси бўлиб келди ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолади.

Партиямизнинг В. И. Ленин томонидан ишлабчиқилган ташкилий принциплари марксизм-ленинизм байроғига охиригача содиқ бўлган барча қардош коммунистик ва ишчи партияларининг тузилиши ва фаолиятига асос бўлди.

Барча қардош коммунистик ва ишчи партиялари В. И. Лениннинг «Бир қадам олға, икки қадам орқага» деган китобида ривожлантирилган идеяларга қаттиқ амал қилиб, ўз сафларининг бирлигини тобора мустаҳкамламоқдалар, ўз а'золарининг жанговарлик қобилиятини ва марксчаленинча онглилигини тўхтовсиз оширмоқдалар, омма блан ўз алоқаларини кенгайтирмоқдалар.

Қардош коммунистик ва ишчи партиялари Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг буюк намунасидан илҳомланиб, империалистик реакцияга ва янги жаҳон уруши оловини ёқучиларга қарши, тинчлик, демократия, социализм учун курашга юзмиллионларча меҳнаткашларни илҳомлантираётган, бирлаштираётган ва сафарбар этаётган қудратли кучга айландилар.

Ш. АБДУЛЛАЕВ,
тарих фанлари кандидати, доцент.

ОҲАНГАРОН ШАҲРИДА

ЯРИМ МИЛЛИОН СЎМ ЖАМҒАРМА

Шаҳардаги 9-нчи шахта коллективи барча имкониятлардан тўлиқ фойдаланиб, маҳсулот таннархини камайтиришга муваффақ бўлмоқда. Коллектив шу йил ичида ерости ишлар ва ба'зи меҳнат процессларини механизациялаш ҳисобига давлатнинг 500 минг сўм маблағини жамғаришга қарор қилди. Бу соҳада дастлабки ютуқлар қўлга киритилди.

Иккинчи бис шахтасининг юк ортиш пунктини механизациялашга тайёргарлик кўрилмоқда.

ИХТИСОСНИ ОШИРМОҚДАЛАР

«Ўзбекуголь» тресги ҳузурида кўмир саноати экономикасини ўрганиш юзасидан ташкил этилган доимий-ҳаракатдаги семинар яхши ишлаб турибди. Бунда мутахассис ишчилар ва корхоналарнинг раҳбарларидан 70 га яқин киши қатнашаётир.

Тингловчиларга «Оғир индустрия — социалистик саноатни ривожланиш негизидир», «Кўмир саноатида оғир меҳнат талаб қилучи ишларни механизациялаш ва маҳсулот таннархини камайтириш вазифалари» каби бирқанча темаларда лекциялар ўқиб берилди. Лекцияларни шаҳар партия комитети саноат бўлимининг мудири Ливенцев, трест бошқарувчисининг раҳбар кадрлар бўйича ёрдамчиси Голубев ва инженер Ким ўртоқлар ўқидилар.

Семинарда тингловчилар учун яна турли темаларда 15 дан ортиқ лекция ўқиб бериш планлаштирилган.

ИШЧИЛАР ТЎҒРИСИДА ҒАМХЎРЛИК

Тўққизинчи шахта кончилари ўзларининг меҳнат отпускаларини турли дам олиш уйлари ва санаторияларда маданий дам олиш блан ўтказаётирлар. Ишчи, инженер-техник ходимлар ва хизматчилардан юздан ортиқ киши яқинда дам олиш уйларида яхши дам олиб келдилар.

Корхона касаба союз комитети бирқанча ишчиларга бепул путёвка берди. Дам олиш уйларида бепул дам олганлар орасида бетончи Отварушкин, болалар боғчасининг хизматчиси Колодина, мотористка Ивашурина новолоотбойшчи Маматов каби бирқанча ишчи ва хизматчилар бор.

Шу кунларда Асанов, Ражабов, Якушев, Аджимуратов каби ишчилар Қора денгиз соҳилларидаги ва Ўзбекистон республикасидаги турли дам олиш уйларида маданий дам олмоқдалар.

ШАҲАР БОЗОРЛАРИДА

Шаҳарни оталикка олган колхозлар шаҳар меҳнаткашларининг сабзавот маҳсулотларига бўлган талабини кенг қондираётирлар. Шаҳарга колхозлардан турли сабзавот маҳсулотлари кўплаб келтирилмоқда.

Бу йил шаҳар меҳнаткашларига сабзавот маҳсулоти етказиб бериш юзасидан 15 колхоз мажбурият олди. Колхозлар йил охиригача шаҳар бозорларига 50 минг тоннага яқин сабзавот, қовун-тарвуз ва турли мева келтириб сотадилар.

900 МИНГ СЎМ ЁРДАМ ПУЛИ

Меҳнат инвалидларига давлат томонидан катта ёрдам кўрсатилмоқда.

Шу йилнинг ўтган олти ойи ичида меҳнат инвалидлари шаҳар социал та'минот бўлимидан 900 минг сўм ёрдам пули олдилар.

Собиқ кончи ҳозирда пенсионерлардан Левашев ва Раговaнов ўртоқларнинг ҳарбири давлатдан ой сайин 800 сўмдан ёрдам пули олиб турибдилар.

Шунингдек, социал та'минот бўлими меҳнат инвалиди ва пенсионерларни бепул путёвкалар блан та'минламоқда. Шу йилнинг ўзида 20 дан ортиқ пенсионер Кавказ ва Ўрта Осиёнинг турли санаторияларига бепул йўлланмалар блан бориб келдилар.

Я. ПАВЛОВ.

Ўрта Осиё ипакчилик илмий-текшириш институтининг ходимлари ипак қуртининг янги навларини топиш юзасидан илмий-текшириш ишлари олиб бормоқдалар. **Суратда:** институтнинг старший илмий ходими **С. С. Зинкина** совуққа чидамли тут кўчатлари етиштириш устида ишламоқда.

РЕДАКЦИЯГА ХАТ

Харидорлар талаби қондирилсин

Тошкент шаҳар, Октябрь район савдо бўлими меҳнаткашларининг озиқ-овқат молларига бўлган ихтиёжларини тўла қондириш мақсадида яқин икки йил ичида 22 та янги магазин очди. 5 тадан ортиқ ошхона қурилиб ишга туширилди. Район марказидан анча узоқ бўлган маҳаллаларда кўплаб ларек ва кичик дўкончалар ташкил қилинди.

Райондаги 57, 16, 4, 33, 40 ва 69-нчи магазин ходимлари ойма-ойига товар оборот планларини ошириб бажаришлари блан бирга харидорларга маданий хизмат кўрсатишда ҳам бошқаларга намуна бўлиб ишламоқдалар.

Лекин, райондаги кўпчилик магазин ходимлари, ошхоналар харидорлар блан савдо қилишда қатор камчиликларга йўл қўяётирлар. Улар магазин ва ошхоналарнинг гигиена-санитария қоидаларига мувофиқ тоза ва озода бўлишлигига, харидорлар учун зарур бўлган маҳсулотларни ўз вақтида магазинларга олиб келиш ишларига бепарволик блан қарамоқдалар. Айрим магазинлар ичида, кўпинча бочка ва яшиклар, шишалар олиб кетилмасдан уюлиб ётади. Бу эса савдо қилучиларга ҳам харидорларга ҳам халақит беради. Шундай бўлса ҳам кабинетлашиб қолган район матлубот союзининг директори ўртоқ Абдураззақов бу жиддий масалага панжа орасидан қараб келмоқда. Ҳатто у, кўпчилик магазинларнинг қаерда жойлашганлигини, уларнинг аҳволи қай даражада эканлигини ҳам билмайди.

Шунинг натижасида айрим магазин мудирлари ўзбошимчалик блан иш кўрмоқдалар. Бунга райондаги 28-нчи магазин мудири ўртоқ Пўлатовнинг бепарволиги яққол мисол бўлаолади. Бу магазинга ўтган икки кварталда 11 тонна пахта ёғи, 6 тонна маргарин, 140 тонна қанд ва 14 тонна гўшт берилиши керак эди. Броқ ўртоқ Пўлатов бу масалага совуққонлик блан қараб келаётганлиги учун меҳнаткашларга зарур бўлган маҳсулотлар магазинга ўз вақтида олиб келинмади. Бундай ҳол райондаги кўпчилик магазинларда такрорланиб туради. Ана шундай ярамас ҳолга ўртоқ Абдураззақов ва шаҳар савдо бўлими йўл қўйиб келаётир. Магазин мудирлари устидан тўғри контрольлик қилиш ва талабчанликни кучайтириш уларнинг эсларига ҳам келмайди.

1955 йил планига асосан районда 55 та мороженое точкаси бўлиши керак эди. Лекин, савдо бўлими раҳбарларининг ҳафсаласизлиги орқасида бу точкалардан 13 таси ҳалигача очилгани йўқ. Шунингдек, газ сувлари точкаларида минерал сувлар, шишали лимонадлар етишмайди. Газ заводи директори ўртоқ Гиренберг эса, бу масала блан шу вақтгача қизиқмай келаётир. Шунинг учун ҳам районда товар обороти плани фақат 93,3 процент бажарилди.

Райондаги кўпчилик ошхоналар ҳам клиентлар талабига жавоб бераолмаётир. Ошхоналар ифлос, стол-стуллар етишмайди. Айниқса, 1-нчи босмахона ҳузуридаги ошхонанинг аҳволи кишини ачинтиради. Яқинда текшириш комиссияси санитария қоидаларига мутлақо жавоб бераолмаганлиги учун ошхонани ёптириб қўйди. Босмахона ишчилари 7 кунгача бошқа ошхоналарга бориб овқатланишга, вақтларини бекорга ўтказишга мажбур бўлдилар. Босмахона директори ўртоқ Адайкинни бу масала қизиқтирмади ҳам. У ўз осойишталигини бузгиси келмай, бепарво юраберди.

Бундай аҳволни 16-нчи нон заводидаги, ремонт-подшипник заводидаги ошхоналарда ҳам учратиш мумкин.

Нон заводида 400 дан ортиқ ишчи ва хизматчи бўлишига қарамай, ошхонага фақат 32 та стул қўйилган, ремонт-подшипник заводининг ошхонасида бўлса фақат 16 та стул бор. Ана шу сабабли ишчилар овқатланиш мақсадида 1,5—2 соатлаб вақтларини бекорга сарф этмоқдалар.

Район савдо бўлимининг бошлиғи Носиров ва матлубот союзининг директори Абдураззақов ўртоқлар савдо ишида юз бераётган бу камчиликларни тез кун ичида бартараф қилиб, район меҳнаткашларига савдо хизматини яхшилаш тадбирларини амалга оширишлари лозим.

М. АББОСОВ,

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Газетхонларга ҳурматсизлик“

Газетанинг шу йил 18 июнь сонида юқоридаги сарлавҳа остида чиққан сўнгги почтада «Қизил юлдуз» газетасида йўл қўйилган ҳисобсиз имло хатолар, ғализ жумлалар ва бошқа нуқсонлар кўрсатилган эди.

Ўзбекистон КП Сирдар'ё район комитетининг секретари ўртоқ Каримовнинг редакцияга хабар қилишича «Тошкент ҳақиқати» газетасида чиққан материал «Қизил юлдуз» газета редакцияси ходимларининг иштирокида район партия комитетида муҳокама қилинган. Район газетасида йўл қўйилаётган хатоликлардан ташқари материалларни сифатсиз ишланиши, район ҳаёти кам ёритилиши, активлар блан етарли иш олиб борилмаслиги қаттиқ танқид қилинган. Шу блан газетада юз бериб келаётган нуқсон ва камчиликларни тезда тугатиш ҳамда газетанинг сифатли, қизиқарли, оператив қилиш учун бирқанча тадбирлар белгиланган.

Дастлабки тадбирлар

Тошкентдаги 1-нчи авторемонт заводи ма'мурияти, партия, комсомол ва касаба союз ташкилотлари блан биргаликда саноат ходимларининг Бутуниттифоқ кенгашида қабул этилган Мурожаат асосида ўз ишларини қайта қурмоқда. Бу завод кўпдан бери ялпи маҳсулот ишлабчиқариш давлат планини ошириб бажарса ҳам меҳнат унумдорлигини ошириш соҳасида анча орқада қолар эди. Завод ма'мурияти мана шу қолоқликни тугатиш, меҳнат унумдорлигини кескин даражада ошириш мақсадида цехларда ишлабчиқариш кенгашлари ўтказди. Унда ишчилар, мастерлар ва инженер-техник ходимлар мавжуд камчиликларни очиб ташладилар ҳамда ишлабчиқаришни юксалтиришга қаратилган қимматли таклифлар киритдилар. Ана шу мулоҳазалар ва таклифлар асосида заводда ташкилий-техникавий тадбирлар плани қайта ишлаб чиқилди.

Юк машиналари кузовини ремонт қилиш, унинг айрим детальларини тайёрлаш механизациялаштирилди. Эндиликда бу участкада қўл меҳнати қисқариши блан бирга меҳнат унумдорлиги ҳам анча ошди. Шунингдек, демонтаж участкасидаги бирқанча операциялар ҳам механизация ва автоматлаштирилмоқда.

Ҳозир барча участкаларда ремонт ишларида энг илғор методларни кенг қўллаш учун зарур бўлган тадбирлар амалга оширилмоқда. Цехлардаги ҳамма механизмларни поток ва узловой метод блан ишлашга мослаштирилмоқда, тикув машиналари электр қуввати блан юритилмоқда, ремонт ишларини, ишлаб чиқарилалиган маҳсулот сифатини яхшилашда лабораториянинг роли назарга олиниб, у барча зарур асбоб-ускуналар блан жиҳозланди.

Саноат ходимлари Бутуниттифоқ кенгашида кўрсатиб ўтилганидек, авторемонт заводида ҳам ишни планлаштириш ва маош тўлаш тартиби меҳнат унумдорлигини тинимсиз равишда ошираборишга ва иш сифатини яхшилайборишга тўла жавоб бермас эди. Яқинда устама ҳақ тўлаш тартиби қайта кўриб чиқилди ва янги тартиб белгиланди. Бу янги тартиб ҳамма ишчиларни ва инженер-техник ходимларни станок ва бошқа механизмларнинг ремонтлараро иш муддатини узайтиришга, ремонт ишлари сифатини яхшилашга ва унинг таннархини камайтиришга, кўплаб хомаш'ё, металл ва электр энергияси тежашга рағбатлантиради. Янги тартибнинг жорий қилиниши дастлабки кунлардан бошлабоқ ўзининг яхши натижаларини бермоқда.

Ма'лумки, корхона иқтисодий кўрсаткичларини яхшилашда, ишлабчиқаришни узлуксиз равишда ривожлантираборишда рационализатор ва ихтиро'чилар катта роль ўйнайди. Яқинда бўлиб ўтган ишлабчиқариш-техника кенгашида бу соҳадаги барча камчиликлар танқид ва ўз-ўзини танқид асосида очиб ташланди. Кенгаш қатнашчилари рационализаторлар блан ишлашни яхшилаш ва уларнинг сафини кенгайтириш йўли блан коллективнинг ижодий ташаббускорлигини ошириш тадбирларини белгилаб чиқдилар. Ҳарбир касбдаги ишчи ва мастерларга, инженер ва техникларга такомиллаштирилиши зарур бўлган механизмлар, айрим асбоб ёки операциялар темалари тарқатилди. Цехлардаги конструкторлик-техника бюроси ҳарбир рационализаторлик таклифини узоғи блан 10 кунда кўриб чиқиши, бу таклиф ма'қулланса, уни ишлабчиқаришга жорий қилишга киришиш 20 кундан кечиктирилмаслиги қат'ий қилиб қўйилди.

Лекин заводда ёрдамчи ва иккинчи даражали иш процессларини механизациялаштиришга ҳали унча э'тибор берилмаётир. Ваҳоланки, бу операцияларни қўл кучи блан бажарилиши иш сур'атига катта халал беради, агрегатларнинг иш коэфицентидан тўла фойдаланишга ва ишлабчиқаришни бир ме'ёрда ривожлантиришга тўсқинлик қилади. Ҳозир заводда 32 процент ишчи ёрдамчи ишларда ишламоқда. Айниқса, юк ташиш, юк ортиш операцияларида ва слесарьлик участкаларида қўл меҳнати жуда кўп қўлланилмоқда.

Корхонада социалистик мусобақани ташкил этишда ҳам ҳали жиддий камчиликлар бор. Жумладан, цехлар, смена ва бригадалар ўртасидаги ўзаро социалистик мусобақа шартномаларининг бажарилиши системали равишда текшириб борилмайди, кундалик, ўнкунлик ва ярим ойлик иш натижалари якунланмайди.

Рационализаторлар блан ишлаш бирмунча яхшиланган бўлишига қарамай, бу соҳада ҳам ташкилий жиҳатдан айрим камчиликлар бор. Рационализаторлик таклифларини тўплаш, уларни кўриб чиқиш, ишлабчиқаришга жорий қилиш ва шунга ўхшаш ишлар блан ҳарбир цехда мустақил бўлган цех конструкторлик-техника бюролари шуғулланаётир. Ишнинг бундай ташкил қилиниши рационализаторлик ҳаракатини ривожлантиришга ноқулайлик туғдиради. Бошқа корхоналардаги сингари завод бўйича рационализаторлик бюроси тузилса, бу ҳаракатнинг янада ўсишига катта имконият яратилган бўлар эди. Бундай бюронинг афзаллиги шундаки, бу ерда ишни оперативлик блан бошқариш, ишчилар киритган таклифни юқори малакали инженер ёрдами блан янада такомиллаштириш мумкин бўлади.

Завод ма'мурияти, партия ва касаба союз ташкилоти бу камчиликларни тугатиб, белгиланган тадбирларни изчиллик блан амалга ошириш учун янада зўр ғайрат қилса, бешинчи бешйиллик топшириғини муддатидан илгари бажариш ҳамда йил охиригача планга қўшимча равишда бирярим миллион сўмлик запас қисмлар ва детальлар ишлаб бериш тўғрисида олинган социалистик мажбурият шараф блан бажарилади. Бунинг учун барча имконият бор.

З. ЭШОНХОНОВА.
З. ИСРОИЛОВ.

Ғўзалар ҳосил олиш даврига кирган ҳозирги кунларда дала ишларини юқори сифатли ўтказиш учун курашайлик!

☆

Яшил квадратлар

Яшил квадратлар
Чайқалар денгиз сумон.
Ихчам тракторлар
Пахтакорга қадрдон

Кенг водида парвона,
Эрта-ю, кеч беором...
Ҳар кўчатда гул, шона,
Санар уни агроном.

Дил қувончин яширмас,
Жилмаяди деҳқонга,
Деҳқон бўлса жим турмас,
Хурсанд боқар майдонга.

Квадрат пахтазор
Поёним йўқ дегандай,
Менга зўрдир э'тибор,
Армоним йўқ дегандай,

Гулшан, чамани блан
Бош қўйган кенг уфққа,
Ҳаёт келган янгидан
Кечаги чўл, қўриққа.

Эгатларни оралаб,
Сув таратар пахтакор,
Ҳар кўчатга бир қараб
Тунни ўтказар бедор.

Ўқариқлар айлана
Сув таралар ғўзага,
Ҳар қатраси дурдона,
Дилни тортар ўзига.

Сувга қониб ямяшил,
Ғўза гуллаб, яшнасин,
Оқ олтинга кенг очсин
Дала чексиз сийнасин.

Илғорларнинг та'рифи
Меҳнат блан ёйилсин.
Кузда йиққан ҳосили
Хирмон-хирмон уйилсин.

Ғайратини аҳдига
Қўшиб ишлар пахтакор,
Ҳар кўчатнинг ҳаёти
Меҳнат блан барқарор.

Қаҳрамонлар шарафи
Ардоқланар диёрда,
Тонналарнинг тақдири —
Ғайрату, ихтиёрда.

Шунинг учун сур'атлар
Денгиз каби мавж урсин,
Яшил квадратлар
Мўл ҳосил кони бўлсин.

НАЗАРМАТ.

Комсомол-ёшларнинг муваффақияти

Мирзачўл районидаги «Коммуна» колхозининг А. Куйчиев бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси бу йил она—Ватанимизга 60 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 27,5 центнердан ҳосил етказиб бериш учун механизаторлар блан ҳамкорликда фидокорона меҳнат қилмоқдалар. Улар барча ички имкониятлардан тўла ва унумли фойдаланиб, ғўзанинг учинчи марта чуқур чопиқдан, тўрт марта культивациядан чиқардилар. Ҳозир улар тўртинчи чопиқни тамомлаш учун зўр бериб курашмоқдалар. Бригада а'золари биринчи ва иккинчи озиқлантиришни сифатли ўтказдилар.

Бригадада ғўзаларни озиқлантириш ва суғориш ишларига ҳам алоҳида аҳамият берилмоқда. Тажрибали сувчилардан А. Мамедов, Э. Сатторов ўртоқлар ғўзаларни сифатли суғориб, бригада а'золарининг ҳурматига сазовор бўлмоқдалар. Колхозчиларнинг фидокорона меҳнати туфайли 48 гектар ердаги ғўза қийғос гуллаб жуда яхши ривожланмоқда.

К. ҲАМЗАЕВ.

Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхозининг меҳнатсевар пахтакорлари бу йил мўл ҳосил етиштириш учун ғайратларига-ғайрат қўшиб, астойдил курашаётирлар. Улар ғўза қатор ораларини ишлашни ва қишлоқ хўжалик зараркунандаларига қарши курашни намунали ўтказмоқдалар. 1-нчи МТСнинг моҳир универсалчиси Умарали Салимов мавсумда 1400 гектар ердаги ғўзани культивация қилиб бериш мажбуриятини олган эди. У, ўз агрегатидан тўла ва унумли фойдаланиб, шу кунга қадар 700 гектардан ортиқ ердаги ғўзани иккитомонлама культивациядан чиқарди. **Суратда** (чапда): ОДН блан ғўзалар дориланмоқда (ўнгда) **Умарали Салимов** ғўзаларни культивация қилаётир.

М. Шевелев фотоси.

Бўкада ғўзанинг кўкига қараб мағрурланмоқдалар

Ленин номли колхознинг пахтакорлари янги, прогрессив усулни жорий қилиб, бу йил 690 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 25 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олганлар. Колхознинг кенг далаларида ғўзалар бирхилда серҳосил бўлиб ўсмоқда. Чунки культивация, чопиқ, ғўзани минерал ва маҳаллий ўғит аралашмаси блан озиқлантирилгач, табақалаштириб суғориш ишлари бир-бирига боғлаб олиб борилмоқда. Дала ишлари намунали ташкил қилинганидан, ғўзалар учинчи марта комплекс парваришдан чиқарилди. Тўртинчи парвариш қизғин давом эттирилаётир. Ўртоқ Холмурод Қурбонқулов бошлиқ бригада ерларидаги яшил квадратлар кўзга алоҳида ташланади. 120 гектар майдонга квадрат-уялаб жойлаштирилган ғўзалар иккитомонлама уч марта культивация қилинди. Бригада а'золари ҳозир тўртинчи чопиқни давом эттирмоқдалар. Бригаданинг а'ло сифатли парвариш қилинаётган ғўзалари қийғос гуллаб, бирин-кетин кўсакламоқда. Ўртоқ Ҳожар Мамараҳимова звеносининг 15 гектар ердаги квадрат-уялаб жойлаштирилган ғўзалари биртекис ўсиб, тугунчалар миқдори кун сайин ортмоқда. Колхознинг 9 бригадасида ҳам ғўзалар узунаси ва кўндалангига сифатли культивация қилинмоқда.

— Юзаки қараганда, — дейди суҳбатда колхоз раиси ўртоқ Робия Каримова,—ғўзамиз текис авж олиб, ҳосилга кирган, ривожланиши яхши. Аммо ғўзанинг кўкига ишониб бўлмайди. Колхозимизда авжи паст, ҳосили кам ғўзалар бор. Июль ойида янада яхшироқ ишлаб, ҳарбир туп ғўзани меҳр блан сифатли парвариш қиламиз, ҳосилга-ҳосил қўшамиз. Биз, колхозчилар блан маслаҳат қилиб, ғўза парваришини 15 августгача давом эттиришга қарор қилдик. Махсус план тузилиб, зарур тадбирлар белгиланди. Колхозчиларимиз уюшқоқлик блан далага чиқиб, унумли ишламоқдалар. Биз, ғўза парваришини янада кучайтириб, барча майдонда мажбуриятни та'минлайдиган даражада мўл ҳосил етиштириш учун курашамиз.

Бўка районидаги барча колхозларда ҳам ғўза парвариши ана шундай яхши, текис ҳосилга кираётир, деб бўлмайди. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ва Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг пахта ва бошқа экинлардан юқори ҳосил етиштириш ҳамда чорвачиликнинг маҳсулдорлигини ошириш юзасидан олинган мажбуриятларнинг қониқарсиз бажарилаётганлиги тўғрисида, деб чиқарган қарорида кўрсатилганидек, райондаги кўпчилик колхозларда ғўза парваришида жиддий камчиликлар содир бўлмоқда.

Биз, Ленин номли колхоз блан қўшни бўлган Каганович номли колхознинг икки участкасида бўлдик. Бу участкаларда ғўзалар бирхилда ривожланмаётир. Ҳали шоналамаган ғўзалар ҳам бор. Қардош мусобақадош Туркманистон ССР пахтакорларининг бу колхозда бўлган вакиллари 200 гектар ердаги ғўзани алоҳида парвариш қилиш зарурлигини айтган эдилар.

Ҳосилнинг тақдири ҳал қилинаётган ҳозирги кунларда трактор ишларининг сифатли бўлишини та'минлаш, ғўзанинг кўндалангига парвариш қилинишини уюштириш ғоят муҳимдир. Аммо Бўка районидаги 1-нчи МТС дирекцияси трактор ишлари плани бажарилсин, деб зарурият бўлмаган ҳолда ҳам бир картада қайта-қайта культивация ўтказмоқда. Каганович номли колхозда хизмат қилаётган ўртоқ Волошин бошлиқ бригаданинг тракторчилари, айниқса, шундай культивация қилмоқдалар. Бунинг устига ўғитлар нотўғри, ер устига сочиб кетилаётир. Бу, трактор бригадалари ва колхоз дала мудирининг ўз вазифасига мас'улиятсизлик блан қараши орқасида содир бўлаётир. МТС директори ўртоқ Живодеров колхоз далаларида камдан-кам бўлади. Шу йил мобайнида ўртоқ Живодеров Каганович номли колхозда бир марта ҳам бўлгани йўқ.

МТС шартномага мувофиқ Каганович номли колхознинг квадрат-уялаб жойлаштирилган ва машинада ягана қилинган 320 гектар майдондаги ғўзасини иккитомонлама культивация қилиб бериши керак эди. МТС кўндалангига ишлаш юзасидан колхоз блан тузган шартномасини бажармади. Янги, прогрессив усулга менсимай қараш орқасида шундай аҳвол юз берди. 120 гектар ердаги ғўза машина блан ягана қилинганича, культивация қилинмай қолиб кетди. МТС бир гектар ердаги ғўзани ҳам кўндалангига культивация қилмагани ҳолда, район план бўлимига «97 гектар ердаги ғўза кўндалангига культивация қилинди» деб, кўзбўямачиликдан иборат сводка берган. Июньнинг кейинги бешкунлигида ғўзани кўндалангига культивация қилиш плани атиги 18 процент адо этилган.

Биз, бригада механиги ёрдамчиси ўртоқ М. Усмоновдан:

— Нега кўндалангига культивация қилмаяпсизлар? — деб сўрадик.

— Узунасига культивация қилиш учун «универсал» етмайдику, кўндалангига қандай қилиб культивация қиламиз? Яна июль ойида 600 гектар ернинг ғўзасини кўндалангига культивация қиласизлар, деб райондан янги график юборилипти. Директорнинг буйруғи блан 60x45 схемасига мослаштирилган бир тракторни Карл Маркс номли колхозга олиб кетилган эди. Трактор у ерда ҳам ишламаган бўлса керак. Ҳозир бу трактор МТС базасида ремонт қилинмоқда.

Бу аҳвол фақат шу колхоздагина эмас, «XIX партс'езд», Вильямс номли ва бошқа колхозларда ҳам «универсал»лар унумсиз ва сифатсиз ишламоқда. Ленин номли колхоздаги универсалчи Эркабой Абдураҳмонов «универсал»ни қаровсиз ташлаб, шахсий иши блан Тошкентга кетиб қолган. Бригада механиги ўртоқ Дерягиннинг бундан хабари бўлатуриб, чора кўрмаган, «бўлар иш бўлипти» деб, унга ёнбосган.

Бундай аҳвол «Ленинобод», Молотов номли, «Сталинград», Жамбул номли, Сталин номли ва бошқа колхозларда ҳам содир бўлаётир. Ўртоқ Мирзажонов раис бўлган «Ленинизм» колхозида ғўза парвариши юзасидан берилган июнь ойи графиги бажарилмади. Колхоз раҳбарларининг бўшанглиги натижасида июль ойи учун берилган график ҳам қониқарсиз адо этилаётир. Бу колхозда июльнинг 3 куни учун берилган чопиқ графиги 60 процент, культивация — 70 ва ғўзани озиқлантириш эса фақат 37 процент бажарилган. «XIX партс'езд» колхозининг Холбой Муродов бошлиқ бригадаси ҳамон қолоқликдан чиқарилмаган. Колхоз правлениеси «бу бригада планини ўтган йиллари ҳам бажармас эди, барибир бу йил ҳам бажармайди»деб, ўт босган ғўзаларни парваришсиз ташлаб қўйган. «Ленинобод» колхозида культивация плани 116 процент бажарилгани ҳолда, ғўзаларнинг авжи жуда паст. Чопиқ юзасидан берилган топшириқ 58 процент, озиқлантириш эса 65 процент адо этилган. Район партия комитети «Ленинобод» колхозида ғўза парваришининг қониқарсиз уюштирилганини муҳокама қилди. Колхоз раиси Тошпўлатов, бошланғич партия ташкилотининг секретари Валиев ўртоқлар: «Яқин кунларда ўзгариш ясаймиз», деб тантанали ва'да берган бўлсалар ҳам, ҳозир бу ва'даларига муносиб ишламаётирлар. Колхозда ғўза парваришининг сур'ати паст ва сифати ёмон.

Район партия комитети ва район ижроия комитети июль ойи учун колхозларга янги график тузиб юборди, бригада бошлиқларига махсус хат ёзди. Шуни айтиш керакки, график имкониятлар тўла ҳисобга олиб тузилмади. Каганович номли колхозда 13 трактор бўлгани ҳолда, 19 «универсал» учун топшириқ берилди. Июнь ойида бирор гектар ердаги ғўза кўндалангига культивация қилинмагани ҳолда, яна 600 гектар ердаги ғўзани кўндалангига культивация қилиш кўрсатилди. 2-нчи МТС зонасидаги колхозларда иккитомонлама культивация қилиш плани бажарилмай қолди. Шундай бўлса ҳам, яна график тузилди, лекин колхозларга юборилмади.

Бўка райони колхозларида авжи паст, ҳосилга кирмаган ғўзалар парвариш қилинмай, яхши ривожланаётган ғўзаларнинг кўкига мағрурланиш кайфияти ҳукм сурмоқда, паст ғўзаларнинг ҳосил тўплаши сун'ий равишда кечиктирилмоқда.

Ш. КУЗАНБОЕВ,
«Тошкент ҳақиқати» мухбири.

☆

Ғўзалар юқори агротехника қоидалари асосида парвариш қилинмоқда

Боёвут районидаги Молотов номли колхознинг азамат пахтакорлари ўз зиммалатига олган мажбуриятларини шараф блан бажариш мақсадида ҳормай-толмай меҳнат қилмоқдалар. Колхознинг ўртоқ Абдураим Усмонов бошлиқ бригадаси 61 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил олиш учун курашмоқда. Бригадада ғўзаларнинг учинчи парвариши тугалланди. Бу ютуқларга эришишда бригаданинг Мастон Ғайбуллаева, Адолат Ражабова ўртоқлар кундалик нормаларини 1,5—2 ҳисса бажариб, бошқаларга ўрнак бўлмоқдалар.

Тажрибали сувчилардан ўртоқ Шукурулла Файзуллаев эгатларга най усулда сув тараб, ғўзаларни қондириб суғораётир. Илғор универсалчи ўртоқ Шодмонқул Тошбоев ҳар куни 12—13 гектар ердаги ғўзаларни агротехника қоидалари асосида сифатли культивация қилмоқда. Ўртоқ Тошбоев шу кунгача бригада ғўзасини уч марта иккитомонлама культивациядан ва икки марта сифатли озиқлантиришдан чиқариб берди. Ҳозирги кунларда бригада а'золари ғанимат кунларнинг ҳарбир соатидан тўла ва унумли фойдаланган ҳолда ғўза парваришини янада кучайтириб шонани гулга гулни эса бўлуқ кўсакларга айлантириш учун астойдил курашмоқдалар.

Н. ШЕРБЕКОВ.

Ҳосил мўл бўлмоқда

Оққўрғон районидаги Ворошилов номли колхознинг илғор бригадалари бу йил жонажон Ватанимизга янада мўл-кўл пахта ҳосили етказиб бериш учун зўр бериб курашмоқдалар. Улар барча участкаларга чигитни янги, прогрессив усулда квадрат-уялаб экиб, ҳозир дастлабки ижобий натижаларни қўлга киритмоқдалар. Бригада а'золари ғўзани ўз вақтида юқори агротехника қоидалари асосида ишлаганликлари учун ўтган йилга нисбатан ғўзалар икки ҳафта олдин гуллайбошлади. Ғўзаларнинг биртекис гуллаши барча пахтакорларнинг қувончига-қувонч қўшиб, ғўза парваришини янада яхшилашга рағбатлантирмоқда. Айниқса, колхознинг 3, 4, 5, 6-нчи бригада а'золари шонани гулга, гулни кўсакка айлантириб, жонажон Ватанимизнинг қудратини янада мустаҳкамлаш, шон-шуҳратини ошириш мақсадида ҳормай-толмай меҳнат қилмоқдалар.

Ҳозир кўпгина участкалардаги ғўзалар кўсаклайбошлади. Колхознинг ҳарбир а'зоси июль ойининг ғанимат кунларидан тўла ва унумли фойдаланиб, пахтадан янада мўл ҳосил етиштириш учун зўр бериб курашмоқдалар.

Н. ЦОЦИЕВ.

САВОЛЛАРГА ЖАВОБ

Сун'ий ипак нима ва у қандай тайёрланади?

Газетхонлардан О. Акрамов, Ҳ. Қаюмов (Тошкент), Я. Тўхтаев, М. Мирҳамидов (Оҳангарон) ўртоқлар сун'ий ипакнинг нималардан олиниши ва унинг қандай тайёрланиши ҳақида ма'лумот беришимизни сўраганлар. Биз қуйида шу саволга жавоб қайтардик.

Қадимги замонлардан бери одамлар пахта зиғир пояси, каноп ва ҳайвонларнинг жунларидан тўқима олишни билар эдилар. Лекин бу олинадиган толаларнинг узунлиги етарли бўлмагани учун уларни йигириш йўли блан ип қилиб, сўнгра тўқима ясар эдилар.

Табиий ипакдан (ипак қурти пилласидан) тўқима олиш бундан минг йиллардан илгари кишиларга ма'лум эди. Табиий ипак одатда ипак қурти пилласидан олинади. Кейинги вақтларда ипакчилик блан шуғулланучи илмий ходимлар олдига аҳолининг ипак буюмларига нисбатан ўсиб бораётган эҳтиёжларини қондириш мақсадида сун'ий тола яратиш проблемаси қўйилди. Рус химикларининг самарали меҳнати натижасида бу проблема муваффақият блан ҳал қилинди — улар сун'ий тола ясаш йўлини топдилар. Бу сун'ий толаларга сун'ий ипак блан сун'ий жунлар киради.

Сун'ий ипак толаси ўзининг ба'зи физикавий-химиявий хусусиятлари блан табиий ипакдан қолишмайди, ҳатто чидамлиги, узоқ вақт хизмат қилиши жиҳатидан табиий ипакдан афзаллик ҳам қилади.

Сун'ий ипак толалари махсус фабрикаларда ишлаб чиқарилади. Бу фабрикаларда «Механик ипак қурти» (механический шелкопрядь) номли машиналар ўрнатилган бўлиб, бу машинанинг биттаси бир сменада 500.000 дона пилла толасини ишлаб чиқараолади.

Сун'ий ипак олиш учун хомаш'ё сифатида оддий қарағай ёки арча дарахтлари ишлатилади. Оддий ёғочни ипакка айлантириш кишиларни таажжублантириши мумкин. Бу иш оддийгина бир усулда бўлмасдан, балки ма'лум химиявий усуллар блан ишланадиган анчагина қизиқ ва мураккаб процессдир.

Биринчи навбатда махсус машиналарда арча ёки қарағай ёғочлари майда парчаларга айлантирилади. Сўнгра бу ёғоч парчаларини махсус усти ёпиқ катта қозонларда ишқорли суюқликка қориб, 4 — 5 атмосфера босим кучи блан қайнатилади, бу процесснинг 20 — 25 соат давом этиши натижасида ёғоч парчаларининг таҳминан ярми ўзининг қаттиқлик хусусиятини йўқотиб, юмшоқ ва майда толалар ҳолига келади. Буни целлюлоза деб аталади. Қолган ярмиси суюқликда эриб, ишқор блан чиқиб кетади. Шу усулда ажратилган целлюлоза сун'ий ипак олиш учун асосий материал ҳисобланади. Бу олинган целлюлозадан тўғридан-тўғри ипак олиш мумкин эмас, унинг толалари анчагина қисқа бўлгани учун тўқимачилик саноатига ярамайди. Ундан фақатгина қоғоз ва картонга ўхшаш маҳсулотлар тайёрлаш мумкин.

Целлюлоза ўзининг тузилиши блан химиявий моддаларнинг та'сирига анчагина чидамли бўлади. Целлюлоза тоза ҳолда ўзи эримайди, ундан ипак толаси олиш учун, албатта, бошқа химиявий моддалар блан аралаштирилади. Целлюлозани эритиб, қуюқ масса ҳолига келтириш ва ундан тола ажратиш учун саноат аммиак эритмаси ишлатилади. Бундай усул блан олинган маҳсулотни мисаммиакли сун'ий ипак, деб юритилади.

Тўқимачилик саноатида ишлатиш учун керак бўладиган толани олишда юмшоқ ҳолга келтирилган целлюлоза массасини босим кучи блан диаметри одамнинг сочидан ингичка бўлган тешиклардан (фильерлардан) ўтказилади ва химиявий йўллар блан ишланганда чўзилиб, ингичка ип ҳолига келади. Бу ипларнинг бирнечасини бир-бирига қўшиб пишитилади. Ана шундан сўнг, сун'ий ипак толаси вужудга келади. Бу олинган сун'ий ипак толалари тўқимачилик фабрикаларига юборилиб, улардан аҳоли учун керак бўлган тўқималар ишлаб чиқарилади.

Сун'ий ипак толалари саноатдаги ишланиш усулларига қараб бирнеча турларга бўлинади. Булар: мисаммиакли, нитратли вискоза ва ацетат номли толалардир.

Бу сун'ий ипакларнинг бир-бирида фарқлари қандай?

Агарда целлюлозани эритиш учун солинадиган аммиак эритмасига сув аралаштириб ишланса, ундан олинган сун'ий ипакни мисаммиакли ипак, деб айтилади. Мисаммиакли сун'ий ипак толаси бошқа толаларга нисбатан жуда ҳам ингичка бўлади. Бу ипакдан нафис тўқималар ва пайпоқлар тайёрланади. Агар: табиий ипакнинг йўғонлиги — 18 микрон; пахта толасининг йўғонлиги — 15 микрон; вискоза толасининг йўғонлиги — 15 микрон бўлса, мисаммиакли ипак толасининг йўғонлиги 2 микронни ташкил этади. Целлюлоза азот кислотаси ёрдами блан ишланса, бундай усул блан олинган сун'ий ипакни нитратли ипак (нитрошелк) деб аталади.

Нитратли ипак тез ёнучан бўлади, шунинг учун ҳам уни ҳозирда саноатда кам ишлаб чиқарилади.

Целлюлозани ишқор (шелоч) ва сероуглерод воситаси блан ишлаш орқали олинган сун'ий ипакни эса, вискоза ипаги дейилади. Вискоза ипагининг халқ хўжалигида тутган ўрни жуда каттадир. Дун'ё бўйича сун'ий толаларни ишлаб чиқариш саноатида вискоза сун'ий ипаги қарийб 50 процент миқдорни ташкил этади. Чунки бу ипакни ишлаб чиқариш бошқа толаларга нисбатан анча осон ва арзонга тушади. Бу ипакдан аҳоли ўртасида номлари кенг тарқалган креп-жоржет, креп-де-шин, креп-армюр, плюш, креп-гранит, креп-сатин, маркизет ва шунга ўхшаш хилма-хил ипак газламалар, галстуклар ишлаб чиқарилади.

Бундай газламалар ҳозир Москва, Ленинобод, Марғилон ва Самарқанд шаҳарларидаги тўқимачилик корхоналарида тайёрланмоқда. Мамлакатимиздаги, жумладан Тошкентдаги трикотаж фабрикасида хилма-хил сарочкалар, финка, пайпоқ, майка, жакет ва бошқа хил кенг исте'мол моллари ҳам асосан вискозадан тайёрланади.

Вискоза сун'ий ипаги автомобиль ва авиация саноатида ҳам кенг қўлланилади. Автомобиль самолёт ва велосипедлар ғилдиракларининг шиналарини тайёрлашда резинканинг орасига лента шаклида «Корд» номли пахта ипи ишлатилар эди. Ҳозир пахта ипи ўрнига вискоза ишлатилмоқда. Бир килограмм вискоза толасини ишлатиш 600 грамм резинани тежаш имкониятини беради, шиналарнинг оғирлигини анча камайтиради, бу эса авиация саноатида катта аҳамиятга эгадир. Шу блан бирга вискоза ипагини қўллаш шинанинг хизмат қилиш муддатини 48 — 50 процент узайтиради.

Штапель номли тўқима ҳаммага ма'лум. Бу тўқимани ишлаб чиқариш учун керак бўлган ипларнинг келиб чиқиши ҳам сун'ий ипакнинг вискоза хилидан бўлиб, бошқа сун'ий ипакларга қараганда ўзининг ишланиши блан фарқ қилади. Бунинг учун вискоза ипак толасини махсус машиналарда бўйи таҳминан гугурт чўпининг узунлигидек қилиб қирқилади. Сўнг тўқимачилик фабрикаларида пахта толасидан газламалар қандай ишлаб чиқарилса, худди шу усул блан штапель тўқималар тайёрланади.

Кейинги йилларда тўқимачилик саноати сун'ий ипакдан ишлабчиқариладиган шотландка, вельвет, кашемир сингари тўқималарнинг янги хилларини ҳам чиқарабошлади. Сун'ий ипак толаси ишлаб чиқариш асосан кейинги 30 — 40 йиллар ичида ўсабошлади. 1913 йили бутун дун'ё бўйича 12 минг тонна сун'ий ипак ишлаб чиқарилган бўлса, 1950 йили шундан 100 ҳисса кўп ишлаб чиқарилди.

Сун'ий ипак ишлаб чиқариш учун сарфланадиган меҳнат, табиий ипакни ишлаш учун сарфланадиган меҳнатга қараганда 10 баробар ёки ип газламани ишлашга нисбатан 3 баробарга яқин кам бўлади. Шунинг учун ҳам совет олимлари ва ипакчи инженерлар сун'ий ипакни янги-янги турларини топиш ва уларни осон йўллар блан ишлабчиқариш технологиясини топиш устида кўп йиллардан бери самарали меҳнат қилиб келмоқдалар. Сун'ий ипак толаларининг саноатда ишлаб чиқаришни амалий ва назарий асослашда ҳамда бу соҳани юксалтиришда отоқли совет олими академик П. П. Шоригин жуда катта хизмат кўрсатди. Сўнгги вақтларда совет инженерлари шундай аппаратлар ўйлаб топдиларки, бу аппаратлар ёрдами блан ипак толаларини ишлаб чиқариш анчагина соддалаштирилди, толанинг сифати бирмунча яхшиланди ҳамда унга сарфланадиган меҳнат икки-уч баробар камайди. Москвадаги сун'ий ипакчилик илмий-текшириш институтининг инженерларидан Ф. И. Лаврушин, Е. М. Могилевский, Н. Я. Алешин ўртоқлар сун'ий ипакни олишни янги усулларини топганликлари учун Сталин мукофоти олишга сазовор бўлдилар.

Янги топилган ацетат ипаги (кўндаланг кесими бир миллиметр квадрат) 140 килограмм оғирликдаги тошни кўтарганда ҳам узилмайди. Кўндаланг кесими 1 сантиметр квадратга тенг бўлган ацетат ипагидан ишланган арқон 10 тонна оғирликдаги вагонни ҳам кўтаради. Ацетат ипаги асосан медицинада кенг қўлланилади. Ҳозирги пайтда бу ипак қишлоқ хўжалигида ҳам ишлатилмоқда. Ацетат ипакдан ишланган пленка ўзидан ультрофеолит нурларини ўтказиш хусусиятга эга. Бу нурлар оддий ойналардан ўтмайди. Шунинг учун шимолий районлардаги парникларнинг ойналарини шу пленкалардан ишлаш мумкин.

Целлюлозани сирка кислотаси ва сирка ангидрид блан ишланса, ацетилцеллюлоза номли янги химиявий модда олинади. Сўнгра бу модда спирт ва ацетон блан ишланса, ацетат сун'ий ипаги олинади.

Хулоса қилиб айтганда, сун'ий ипакнинг халқ хўжалигида тутган ўрни жуда катта. Чунки, бу маҳсулот халқимизнинг кенг исте'мол буюмларига, саноатни эса, хомаш'ёга нисбатан ўсиб бораётган талабларини қондиришда катта роль ўйнайди. Қуйидаги фактлар буни яққол кўрсатади: бир кубометр ҳажмдаги арча ёки қарағай ёғочдан 160 килограмм тоза ипак толаси, ёки 400 пар ипак пайпоқ, ёки 1500 метр ипак газлама олиш мумкин. Шунча маҳсулотни эса 320 минг дона пилладан ёки ярим гектар ердаги пахтадан, ёки 25—30 та майин жунли қўйнинг бир йилда берадиган жунидан олиш мумкин.

Сун'ий ипакнинг ана шундай афзалликларини назарга олиб, Коммунистик партия ва Совет ҳукумати хўжалигимизнинг бу тормоғини тез сур'атлар блан ривожлантиришга катта аҳамият бермоқдалар. Бу йил сун'ий ипак ишлабчиқариш 1950 йилга нисбатан 4,7 марта, 1940 йилги даражага нисбатан эса 11 марта ўстириш кўзда тутилади. Ҳозир ипак саноатининг ходимлари бу вазифани муддатидан олдин муваффақият блан бажариш учун зўр ғайрат қилмоқдалар.

Қ. ТАБИБОВ,
Тошкент тўқимачилик институти тўқучилик кафедрасининг ассистенти.

Поляк-герман давлат чегараси тўғрисидаги шартнома имзоланган куннинг беш йиллиги

Варшавада тантанали мажлис

ВАРШАВА, 7 июль. (ТАСС). Кеча кечқурун пойтахтдаги энг катта «Гвардия» спорт залида поляк-герман давлат чегараси тўғрисидаги шартнома имзоланган куннинг беш йиллигиғ бағишланган тантанали мажлис бўлди.

Тантанали мажлисга Давлат кенгашининг раиси А. Завадский, Министрлар советининг раиси Ю. Циранкевич, Польша бирлашган ишчи партияси Сиёсий бюросининг а'золари, ҳукуматнинг ва Давлат кенгашининг а'золари келдилар. Германия Демократик Республикасининг Польша Халқ Республикасидаги элчиси С. Хейман, СССРнинг Польшадаги мувaққат ишлар вакили П. П. Турпитко ва бирқанча мамлакатларнинг Варшавадаги дипломатия вакиллари ҳам ҳозир бўлдилар.

Мажлис қатнашчилари Германия Демократик Республикасининг бош министри Отто Гротеволь бошчилигидаги ГДР ҳукумат делегациясини самимий табрикладилар.

Мажлисда Ю. Циранкевич нутқ сўзлади. Ю. Циранкевич поляк-герман давлат чегараси тўғрисидаги шартномани Польша ва ГДР халқлари ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлаш ишида жуда муҳим фактор деб та'рифлади. Ю. Циранкевич Одер-Нейсе бўйидаги чегара тинчлик ва дўстлик чегараси эканлигини уқтириб ўтди.

Шундан кейин сўзга чиққан А. Завадский дедики, Польша бирлашган ишчи партияси Марказий комитетининг ва ҳукуматнинг таклифига мувофиқ, Давлат кенгаши Отто Гротевольни биринчи даража «Польшани тиклаш» ордени блан ва Лотар Больцни «Польшани тиклаш» деган орден командор кресги блан мукофотлади.

О. Гротеволь нутқ сўзлади. У ўз нутқида айтдики, ўтмишда поляк ва немис халқлари ўртасидаги муносабатларда душманлик ва адоват бор эди. Гитлерчи ғалаларни тор-мор келтирган Совет Армиясининг ғалабалари натижасида ана шу муносабатларда тарихий бурилиш ясалди. Поляк-герман давлат чегараси тўғрисидаги шартнома поляк-немислар дўстлигини ва Европада тинчликни мустаҳкамлашнинг энг муҳим факторидир.

Франция коммунистик партияси Марказий комитетининг пленуми

ПАРИЖ, 7 июль (ТАСС). Бугун Франция коммунистик партияси Марказий комитетининг пленуми очилди. Пленумнинг кун тартибида қуйидаги масалалар турибди: тинчлик учун курашни кучайтириш (докладчи Лоран Казанова), ишчилар синфининг бирлашган фронтини тузиш ва меҳнаткашларнинг талабларини ҳимоя қилиш учун кураш (докладчи Марсель Сэрвэн).

Пленумнинг иши икки кун давом этади.

ҲИНДИСТОН БОШ МИНИСТРИ ЖАВОҲАРЛАЛ НЕРУНИНГ ЮГОСЛАВИЯДА БЎЛИШИ

БЕЛГРАД, 7 июль. (ТАСС). Матбуотнинг хабар беришича, кеча Брионида Неру блан Тито ўртасида музокаралар олиб борилган. Охирги музокараларда Неру блан Титодан ташқари яна Ҳиндистон томонидан Н. Р. Пиллаи, Ҳиндистоннинг Белграддаги элчиси Дайял ва Югославия томонидан Югославиянинг Деҳлидаги элчиси Б. Црнэбрня, ташқи ишлар бўйича давлат секретариатининг давлат кенгашчиси И. Капичич ва ЮФХР президентининг бош секретари И. Вильфан ҳам қатнашганлар.

Бу музокараларнинг натижалари тўғрисида биргаликда чиқарилган Югославия-Ҳиндистон ҳужжати кеча кечқурун соат 8 дан 15 минут ўтганида тантанали суратда имзоланган.

Янги Югославия-Ҳиндистон декларациясининг тексти 8 июльда Белград ва Деҳлида айни бир вақтда э'лон қилинади.

Газеталарнинг хабар беришича, Ҳиндистон бош министри Ж. Неру, унинг қизи Индира Ганди ва Нерунинг ҳамроҳлари бугун эрталаб мотор катерига тушиб Брионидан Пулага келадилар, у ердан махсус югослав самолётида Римга учиб кетадилар. Неру Римда икки кун бўлади, сўнгра Лондонга жўнаб кетади.

Ж. Неру Римга келди

РИМ, 7 июль. (ТАСС). Ҳиндистон республикасининг бош министри ва ташқи ишлар минисртри Жавоҳарлал Неру бугун расмий визит блан Римга келди. Аэродромда Неруни Италия Министрлар советининг раиси Антонио Сеньи кутиб олди.

Неру блан Сеньи табрик нутқи сўзладилар.

СОВЕТ ИТТИФОҚИГА КЕЛИБ КЕТГАН ҲИНД МУТАХАССИСЛАРИ ДЕЛЕГАЦИЯСИ БОШЛИҒИНИНГ БАЁНОТИ

ДЕҲЛИ, 7 июль (ТАСС). «Индиан экспресс» газетасининг хабар беришича, Ҳиндистон мансабдор кишилари ва мутахассислари делегацияси кеча Совет Иттифоқидан Деҳлига қайтиб келган.

Делегация бошлиғи Канвар Сен делегациянинг сафари ҳақидаги таассуротларини сўзлаб, делегациянинг иши учун яратиб берилган шароит учун совет ма'мурларига миннатдорчилик изҳор қилган. Делегация а'золари, деган у, хўжаликнинг ўзлари истаган ҳарбир тормоғини ва бу тормоқлардаги ҳарбир об'ектни бемалол бориб кўраолдилар. Шу блан бирга делегация а'золарига бу об'ектларнинг иши тўғрисида муфассал изоҳатлар берилди.

Сеннинг айтишига кўра, техниканинг турли тормоқларида илмий-текшириш институтларининг жуда кўп бўлиши ва қурилишдаги, қишлоқ хўжалиги ҳамда саноатдаги ишларнинг юксак даражада механизация қилинганлиги делегация а'золарида айниқса катта таассурот қолдирган.

Болаларни ҳимоя қилиш юзасидан оналарнинг Жаҳон конгресси очилди

ЛОЗАННА, 7 июль. (**ТАСС махсус мухбири**). Бугун Швейцариянинг чиройли шаҳарларидан бири бўлган Лозаннада болаларни янги уруш хавфидан ҳимоя қилиш юзасидан оналарнинг Жаҳон конгресси очилди.

Бу конгресс Халқаро демократик хотин-қизлар федерациясининг ташаббуси блан чақирилди.

Конгрессда 70 дан кўпроқ мамлакатдан келган 1200 дан ортиқ делегат қатнашмоқда. Конгресс залида Ҳиндистон ва Хитой Халқ Республикаси, Совет Иттифоқи ва Латин Америкаси мамлакатлари, Жанубий Африка Иттифоқи ва Франция, Олтин Қирғоқ ва Ямайка, АҚШ ва Мадагаскар ороли, Италия ва Австралиядаги ва бошқа мамлакатлардаги оналарнинг вакиллари бор... Германия Федерал Республикасининг делегацияси 180 кишидан, Франция делегацияси 125 кишидан, Ҳиндистон делегацияси 41 кишидан, Бразилия делегацияси 40 кишидан, Скандинавия мамлакатларининг делегацияси 128 кишидан иборат ва ҳоказо. Залда жуда кўп тилларда ва шеваларда ҳамма учун бирдай яқин ва азиз бўлган «Тинчлик, ҳаёт, болалар» деган сўзлар янграб эшитилади.

Конгресс делегатлари — турли касбдаги, турли диний э'тиқоддаги ва сиёсий маслакдаги аёллардир. Улар орасида парламентларнинг а'золари, бутун дун'ёга машҳур бўлган олимлар, сан'ат арбоблари, тинчлик учун курашувчилар бор.

Конгресс «Контуар сюис» биносида ўтмоқда. Бинога кираберишдаги жойга бола кўтарган ёш аёлни тасвирлаган жуда катта панно қўйилган. Конгресс зали урушга қарши курашга, болаларни ҳимоя қилиш, қуролсизланиш ва халқлар ўртасида дўстлик ўрнатиш учун курашга чақирган жуда кўп шиорлар блан безатилган. Шиорлардан бирида: «Болаларга ҳаёт бағишлаган оналар ҳаётни ҳимоя қилишни истайдилар!» дейилади.

Конгресс бугун маҳаллий вақт блан соат 11 да бошланди.

Конгресс президиумига Япония, Франция, Италия, Совет Иттифоқи, Чехословакия ва бошқа бирқанча мамлакатлардаги оналарнинг вакиллари сайланди. Делегатлар конгресс раиси қилиб машҳур Француз жамоат арбоби, тинчлик учун актив курашувчи Эжени Коттонни сайлаш тўғрисидаги таклифни давомли қарсаклар блан кутиб олдилар. Швейцария болаларининг делегацияси конгрессни самимий табриклади.

Сўнгра Эжени Коттон оташин катта нутқ сўзлади.

«Мен, — деди у, — ўз болаларини урушдан ҳимоя қилиш учун ва қуролсизланиш ҳамда халқлар ўртасида дўстлик ўрнатиш йўлида курашиш учун бирқанчаси жуда узоқдан келган, ҳархил ёшда ва ҳархил ирқдан бўлган аёлларнинг бу учрашувини табриклайман. Бу аёллар она меҳр-муҳаббатини изҳор қилучи бу буюк учрашувга келиш учун қандай азобларни кўрдилар, ба'зан қандай хавф-хатарларни бошларидан кечирдилар!...»

Сўнгра Эжени Коттон олинган жуда кўп табрикномаларни, шу жумладан Ирэн Жолио-Кюридан (Франция), О. Б. Лепешинскаядан (СССР), Сун Цзинлиндан (Хитой), Амрит Каурдан (Ҳиндистон) ва бошқа кўпгина кўзга кўринган жамоат арбобларидан олинган табрикномаларни ўқиб эшитдирди.

Бельгия қироличаси Елизавета ўз мактубида оналарнинг Жаҳон конгрессини чақириш ташаббусини табриклайди ва атом уруши тайёрланишига қарши чиқади.

Эжени Коттон нью-йоркли оддий бир аёлнинг хатини ўқиб эшитдирди. Бу хатда, жумладан, «ҳамма хотин-қизларнинг айниқса оналарнинг туйғу-ҳислари — урушга қаршидир, бутун дун'ёда тинчликни ҳимоя қилишга қаратилгандир» дейилади.

Эжени Коттон ўз нутқида иккинчи жаҳон уруши қандай вайронгарчилик ва азоб-кулфатлар келтирганлигини, ўнмиллионларча кишилар ҳалок бўлганлигини, ярадор қилинганлигини ва майиб бўлиб қолганлигини эслатиб ўтди. У, ҳозирги вақтда ҳам янги қирғин урушни тайёрлаётган кучлар бор, деди. «Ана шунинг учун, — деб хитоб қилади Эжени Коттон, — биз, оналар ўз ҳаётимизни, болаларимизнинг ҳаётини ҳурмат қилишга мажбур этмоқ учун буерга тўпландик... Бу конгресснинг асосий мақсади — инсониятнинг ярмини ташкил этган ҳамма хотин-қизларни янада маҳкамроқ бирлаштириш, уларни урушга қарши, ўз болаларини ҳимоя қилиб чиқаётган енгилмас кучга айлантиришдир».

Эжени Коттон делегатларни конгрессда бамаслаҳат бир фикрга келишга ва бу фикрни тўрт давлат ҳукумат бошлиқларининг Кенгашига, шунингдек ҳамма парламентларга ва ҳукуматларга ма'лум қилишга чақирди.

Шу блан конгресснинг эрталабки мажлиси ёпилди.

ЛОЗАННА 8 июль (**ТАСС махсус мухбири**). Оналар Жаҳон конгрессининг кеча кечқурунги мажлиси бошланиши блан делегатлар якдиллик блан Конгресснинг мандат комиссиясини ва секретариатини сайладилар.

Конгресс қатнашчилари Сенон хонимнинг нутқини зўр э'тибор блан тингладилар. У, 1944 йил июнь ойида гитлерчилар ер блан яксон қилган Орадур сюр Глан деган Француз шаҳарчасининг тасодифий равишда эсон-омон қолган бирнеча кишилардан биридир. Сенон хоним шаҳарча аҳолиси қириб ташланган даҳшатли кун ҳақида сўзлаб бўлгач, оналарни янги уруш хавфига қарши курашмоқ учун бирлашишга чақирди. «Бизнинг кучимиз — бутун дун'ёдаги оналарнинг кучи жуда каттадир, — деди у.—Биз ҳаммамиз биргаликда: бундан буён уруш бўлмасин, деймиз».

Польша сеймининг депутати Алиса Мусалова катта нутқ сўзлади. У Польша хотин-қизларининг тинчлик учун курашга қаттиқ бел боғлаганлигини айтди. «Тинч йўл блан, музокаралар йўли блан ҳал этиш мумкин бўлмаган ҳечқандай проблема йўқ», — деб уқтириб ўтди Мусалова.

Конгресс минбарига чиққан Ирен Черви (Италия) ўз оиласининг фожиали тақдири ҳақида сўзлаб берди. Унинг эри ва еттита ака-укаси — жасур итальян ватанпарварлари — ҳалок бўлганлар, я'ни фашизмга қарши олиб борилган қуролли курашда ҳалок бўлганлар. Ирен Черви уруш вақтида болаларидан ва ҳамма яқин қариндошларидан жудо бўлган. Черви Конгрессни ҳамма ҳукуматлардан тинчлик сиёсати юргузишни талаб этишга чақирди. «Бутун дун'ёдаги оналар — ҳуш'ёр бўлайлик!» — деб хитоб қилди у.

Сўнгра залга ранг-баранг алвонлар тутган катта делегация кириб келди. Милан, Флоренция, Неаполь, Болонья ва Италиядаги бошқа шаҳарларнинг оналари уруш вақтида ҳалок бўлган болаларнинг номларини катта алвонларга рўйхат қилиб юборганлар. Италия хотин-қизларининг яна бир делегацияси конгресс президиумига болаларнинг фотографиялари қўйилган кўп альбомларни топширди. Бу альбомларни Италиянинг турли шаҳарлари ва қишлоқларидаги оналар ана шу фото-расмларда кўрсатилган ўз болаларининг ҳаёти ва бахти учун курашишга бел боғлаганликларини билдириш юзасидан юборганлар.

Конгресс ўз ишини давом этдирмоқда.

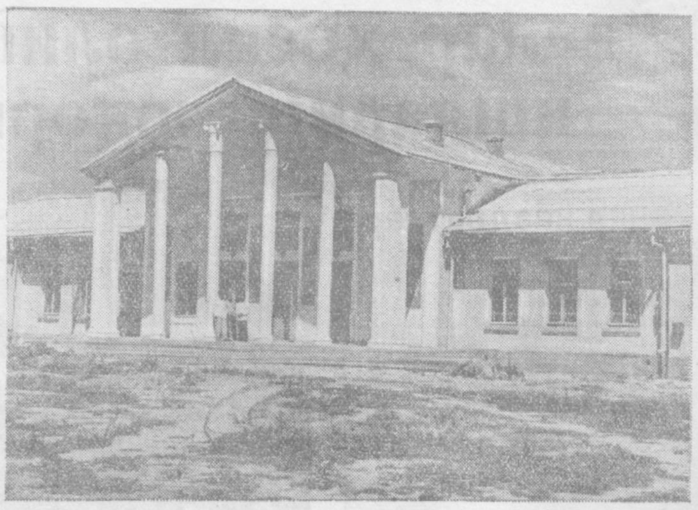

Оққўрғон районидаги Куйбишев номли колхоз қишлоғи тобора обод бўлмоқда. У ерда маданий-маиший бинолар кўплаб қурилмоқда. Яқинда колхозчилар учун 650 ўринли янги клуб биноси қуриб битказилди. **Суратда:** колхоз клубининг ташқи кўриниши. **М. Шевелев фотоси.**

Радио эшитувчиларнинг Республика конференцияси

Ўзбекистон ССР Маданият Министрлигининг Радиоинформация Бош Бошқармаси Тошкент шаҳарида радио эшитувчиларнинг биринчи республика конференциясини ўтказди. Конференцияга ишчилар, колхозчилар ва бошқа турли касбдаги радио тингловчилардан кўп киши иштирок этди. Ўзбекистон ССР Маданият Министрининг ўринбосари ўртоқ Тожиева қисқача кириш нутқи блан конференцияни очди.

Радиоинформация Бош Бошқармасининг бошлиғи Ғ. Нажимов Ўзбекистон Радиоинформация комитетининг ишидаги ютуқ ва камчиликлар ҳақида доклад қилди. Доклалдан сўнг сўзга чиққан радио эшитувчилардан «Ташсельмаш» заводининг ишчиси Пятов, «Под'ёмник» заводининг ишчиси Минкин ўртоқлар оғир саноатимиз ходимлари учун эшитдиришлар кам берилаётганлигини, илғорларнинг, рационализаторларнинг тажрибаларини оммалаштиришга алоҳида э'тибор қилиш зарурлигини кўрсатиб ўтдилар. Ўртасарой районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси Маҳмуджонов қишлоқ хўжалик ходимлари учун, чорвадорлар учун бериладиган эшиттиришларнинг сифатини янада яхшилаш зарурлигини айтди. Конференцияда сўзга чиққан СССР халқ артисти Мухтор Ашрафий радио орқали бериладиган музика эшитдиришлар сифатини яхшилаш кераклигини кўрсатиб бу соҳадаги камчиликларни очиб берди.

Конференция қатнашчилари учун пойтахт сан'аткорлари ижросида концерт қўйиб берилди.

Бадиий ҳаваскорлар коллективининг ижодий ҳисоботи

Чирчиқ шаҳридаги И. В. Сталин номли электрохимия комбинатининг бадиий ҳаваскорлик тўгарагида уч юздан ортиқ киши шуғулланмоқда. Яқинда бадиий ҳаваскорларнинг шаҳар кўригига қатнашучи ҳаваскор-артистларнинг ижодий ҳисобати бўлиб ўтди.

Комбинат клубининг ёзлик театр биносида уч кун давом этган бу кўрикда мингдан ортиқ тамошабин қатнашди. Улар драма тўгарагининг Ц. Солодарь пьесаси асосида ишланган «Сирень боғида» спектаклини зўр қизиқиш блан тамоша қилдилар. Спектакльни ҳаваскор — режиссёрлардан слесарь П. Сафонов ва инженер В. Заболуженский саҳнага қўйдилар. Рақс коллективи А. Асафьевнинг «Боқчасарой фонтани» балетининг учинчи пардасини, Чайковскийнинг «Уйқудаги гўзал» балетидан «Гуллар вальси»ни кўрсатди.

Р. Зокирова ижро этган С. Юдаковнинг «Жон Ўзбекистон», Г. Сайдалиева айтган «Илк учрашув қўшиғи» тамошабинларга манзур бўлди. Цех бошлиғи Е. А. Соколовский Мухтор Ашрафийнинг «Сўзсиз қўшиқ» куйини, Рахманиновнинг дебочасини, Шопеннинг «Еттинчи вальс»ини фортепианода ижро этиб, муваффақият қозонди.

Бадиий ҳаваскорлик коллективи а'золарининг концерти тамошабинлар томонидан қизғин кутиб олинди.

АҚШ блан СССР ўртасидаги алоқаларни кенгайтириш учун

НЬЮ-ЙОРК, 7 июль (ТАСС). «Крисчен сайенс монитор» газетаси Қўшма Штатлар блан Совет Иттифоқи ўртасида бир-бирига делегациялар юборилишини шарҳлаб, редакцион мақоласида В. М. Молотовнинг 29 июньда Нью-Йоркдан жўнаб кетиш олдидан қилган баёнотини, я'ни халқларнинг биргаликда тотув ва дўст яшашларини истаётган кишилар Совет Иттифоқидагидек Америка Қўшма Штатларида ҳам жуда кўп, деган сўзларини уқтириб ўтади. Шу муносабат блан газета «америкалиларнинг жуда кўпчилиги АҚШ блан Совет Иттифоқи ўртасида давомли тинчлик бўлишини астойдил истайди» деб ёзади.

Газетанинг илова қилиб ўтишича, Молотовнинг бу сўзлари «яни шунинг учун ҳам катта аҳамиятга эгадирки, кескинлик юмшаган ҳозирги даврда совет ва америка мансабдор кишилари ўртасидагина эмас, балки Россиядаги оддий кишилар блан Қўшма Штатлардаги оддий кишилар ўртасида ҳам борган сари кўпроқ алоқа ўрнатилмоқда. Бу алоқа гарчи ҳозирча чекланган бўлса ҳам, ҳамжиҳатликни вужудга келтирмоқда».

Газета Америка штангачиларининг Совет Иттифоқига қилган сафарини, Америка шахмат командаси раҳбарининг Совет Иттифоқида сўзлаган нутқини, совет қишлоқ хўжалик делегациясининг АҚШ га бориши учун ва Америка делегациясининг Совет Иттифоқига бориши учун тайёргарлик кўрилаётганлигини, Америкадаги ба'зи диний гуруҳларнинг Совет Иттифоқига бориш-эҳтимолини ва квакерларнинг Совет Иттифоқига боришини эслатиб ўтади.

Сўнгра газета бундай деб ёзади: «Сўнгги йил ичида Совет Иттифоқига бориб келган америкалиларнинг сони Қўшма Штатларга келиб кетган совет гражданлари сонидан деярли икки баравар ошиб кетди. Рус студент газеталари редакторларининг келиши учун, қулайроқ шароит, я'ни бармоқ изларини олиш проблемаси муносабати блан юз берган шароитга қараганда қулайроқ шароит яратиб берадиган янги битимлар тузилади деб умид қилиш керак...».

Сан — Францискода чиқадиган «Кроникл» газетаси редакцион мақоласида СССР ва АҚШ шахмат командалари ҳамда бошқа спорт делегацияларининг бир-бирига боришини табрикламоқда. Газета Америка шахмат командасининг раҳбари «руслар блан америкалилар яқин ўн минг йил ичида бир-бири блан фақат шахмат соҳасидагина жанг қилсалар экан» деган истакни билдирганида совет тамошабинлари унга гулдурос қарсак чалганликларини эслатиб ўтмоқда. Газета Совет Иттифоқида Америка штангачилари ғоят хурсандчилик блан кутиб олинганлигини эслатиб ўтади ва руслар оғир нарсалар кўтаришни тамоша қилиб туришни ҳамда шахмат ўйинини тамоша қилиб туришни севадилар, катта муваффақиятларни кўриб қуванадилар ва агар ажнабий спортчи ҳалол курашда русларнинг чемпиони устидан ғалаба қозонса, руслар сра иккиланиб турмай унга қарсак чаладилар, деб ёзади.

АҚШ сенати уруш қурбонларини ҳимоя қилиш тўғрисидаги Жанва конвенциясини ма'қуллади

НЬЮ-ЙОРК, 7 июль. (ТАСС). Ассошиэйтед Пресс агентлигининг билдиришига қараганда, АҚШ сенати уруш қурбонларини ҳимоя қилиш тўғрисида 1949 йилдаги Жанва конвенцияларини, чунончи: 1) ҳаракатдаги армияларда ярадорлар ва касалларнинг қисматини яхшилаш тўғрисидаги конвенцияни; 2) Денгиздаги қуролли кучлар составидан ярадор, касал бўлган кишиларнинг ва кема ҳалокатига учраган кишиларнинг қисматини яхшилаш тўғрисидаги конвенцияни; 3) ҳарбий асирларга муомала қилиш тўғрисидаги конвенция ва 4) уруш вақтида граждан аҳолини ҳимоя қилиш тўғрисидаги конвенцияни ратификация қилиш ҳақидаги қонун проектини якдиллик блан ма'қуллаган. (Ма'лумки, СССР Олий Совети Президиуми бу конвенцияларни 1954 йилда ратификация қилган эди.—**Редакция**).

Ассошиэйтед Пресс агентлигининг хабарида айтилишича, АҚШ сенати Жанва конвенцияларига бирнеча писандалар киритган. Бу писандаларнинг бирида бундай дейилади: уруш вақтида Америка қўшинлари оккупация қилган мамлакатлар гражданлари томонидан жиддий суратда қонунга хилоф ҳаракат қилинса, ана шу мамлакатларнинг қонуни ўлим жазоси беришни кўзда тутиши ёки кўзда тутмаслигидан қат'и назар, Америка Қўшма Штатлари бундай ҳаракатлар учун ўлим жазоси қўлланиш ҳуқуқини ўзида сақлайди.

Покистон та'сис мажлисининг биринчи сессияси очилди.

ДЕҲЛИ, 7 июль (ТАСС). Карачи радиоси қуйидаги хабарни эшитдирди: Бугун Марри шаҳрида (Ғарбий Панжоб вилоятининг шимолий қисми) Покистон та'сис мажлисининг биринчи сессияси очилди.

Ма'лумки, та'сис мажлиси 80 депутатдан иборат бўлиши лозим. Та'сис мажлисининг 72 а'зоси шу йил июнь ойининг охирида вилоятларнинг қонун чиқариш мажлислари томонидан сайланди, бошқа 8 депутатни та'сис мажлиси ўзи тайинлайди.

Янги та'сис мажлиси Покистоннинг конституциясини ишлаб чиқади ва мамлакатнинг мувaққат қонун чиқариш органи вазифасини вақтинча бажаради.

Поляк халқига ҳиёнат қилган В. Лехович устидан ҳукм чиқарилди

ВАРШАВА, 7 июль. (ТАСС). Варшава воеводлик судида Польшанинг собиқ та'минот ва савдо министри Владимир Леховичнинг иши кўрилиб бўлди. Суд айбланувчининг Польша Халқ Республикасига қарши кўпоручилик ишлари олиб боришда айбдор эканлигини тўла аниқлади. Лехович 15 йилга тюрьмага ҳукм қилинди.

Уч ғарбий давлат ташқи ишлар министрларининг кенгаши олдидан

ЛОНДОН, 8 июль. (ТАСС). Рейтер агентлиги мухбирининг билдиришига қараганда, Англия ташқи ишлар министрлигининг вакили кеча бундай деган: 15 июльда Парижда ғарбдаги уч буюк давлат ташқи ишлар министрларининг бир кунлик кенгаши бўлади. Бу кенгашда тўрт давлат ҳукуматлари бошлиқларининг Жанвада ўтказиладиган кенгаши олдидан ғарб давлатларининг сиёсати мувофиқлаштирилади.

Жаҳон Тинчлик Ассамблеясининг қатнашчилари Ўзбекистонга келдилар

Албания жамоат арбобларининг Жаҳон Тинчлик Ассамблеясида қатнашган делегацияси 8 июльда самолётда Ленинграддан Тошкентга келди. Делегацияга Албания тинчликни ҳимоя қилиш комитетининг раиси, Тирана медицина институтининг директори Медар Штюла бошчилик қилмоқда. Делегация составида Албания давлат филармониясининг солисткаси Иоргия Труя, Албания тинчликни ҳимоя қилиш комитетининг а'зоси, Албания мусулмонлар коммунитети (диний бошқармаси)нинг раиси Хофиз Сулаймон Муртай, Албания Олий судининг а'зоси Недрет Хўжа, Албания ёзучилар союзи раисининг ўринбосари Лазар Силичилар бор.

Тошкент аэродромида меҳмонларни Ўзбекистон тинчликни ҳимоя қилиш республика комитети ва Четэллар блан маданий алоқа қилучи Ўзбекистон жамиятининг вакиллари, республика матбуотининг ходимлари кутиб олдилар.

Делегация а'золари Ўзбекистонда бўлган вақт ичида саноат корхоналарини, колхозларни ва маданий-оқартув муассасаларини бориб кўрадилар, республика меҳнаткашларининг турмуши блан танишадилар (ЎзТАГ).

Африка касаба союз арбобларининг делегацияси Тошкентга келди

Африка касаба союз арбобларининг ВЦСПС таклифига биноан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турган делегацияси Тошкентга келди. Делегация составида Сегу (француз Судани)даги касаба союзлари маҳаллий бирлашмасининг секретари Мамаду Диарра, Марокашда демократик касаба союз маркази тузишга тайёргарлик кўручи бюронинг секретари Морши Хаддауи ва бюро а'зоси Алҳусайн Ҳасун Али, Форт Лами (Чад) касаба союзлари бирлашмасининг бош секретари Жан Шарло, Дакар касаба союзлари бирлашмасининг бош секретари Жозеф Диеме, Тананарив (Мадагаскар) хизматчилари касаба союзининг секретари Поль Разафиаризон, алоқа ходимлари касаба союзи (Дагомея) секретари Огюст Апитлар бор.

Африка касаба союз арбобларини, Ўзбекистонда бўлган биринчи кунда, 8 июльда Ўзбекистон Касаба союзлари совети раиси Ж. К. Хўжаев қабул қилди. Суҳбат вақтида меҳмонлар республика касаба союз ташкилотларининг иши, Ўзбекистонда халқ хўжалиги ва маданиятнинг ривожланиши блан қизиқдилар.

Африка касаба союз арбобларининг делегацияси Ўзбекистонда бирнеча кун бўлади. (ЎзТАГ).

Қишлоқ хўжалигида химиянинг аҳамияти ҳақида брошюра

Партия ва ҳукумат томонидан қишлоқ хўжалигини юксалтириш соҳасида белгиланган тадбирлар системасида ҳосилни тобора оширишнинг муҳим воситаси сифатида минерал ўғитларни қўлланишга катта ўрин берилади.

КПСС Марказий Комитети Пленумларининг мамлакатимиз қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тўғрисидаги қарорларида ҳархил минерал ўғитлар ишлабчиқаришни кўпайтириш, улардан фойдаланишни яхшилашга ғоят катта аҳамият берилади.

Яқинда «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриёти қишлоқ хўжалик ходимларига ёрдам сифатида қишлоқ хўжалик фанлари доктори, профессор А. В. Соколовнинг «Қишлоқ хўжалигида химиянинг роли» (Минерал ўғитлар) деган брошюрасини нашр этди. Брошюрада: «Қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилини оширишда минерал ўғитларнинг роли», «Тупроқни химиявий мелиорациялаш, оҳақлаш ва гипслаш», «фосфорли ўғитлар», «Азотли ўғитлар», «Калийли ўғитлар», «Микроўғитлар», «Ишлабчиқаришда химиявий анализ» каби масалалар баён этилади.

„Қизил Ўзбекистон" колхозида

Оржоникидзе районидаги Дўрман қишлоқ советига қарашли «Қизил Ўзбекистон» колхозида драма ва музика тўгараги ташкил этилди. Тўгарак қатнашчилари ҳозир миллий халқ чалғу асбоблари чалишни ўрганмоқдалар. Бунга Ўзбекистон Давлат филармониясининг солисти А. Ил'ёсов раҳбарлик қилмоқда.

Шунингдек колхозда физкультура ва спорт тўгараги ишлаб турибди. Бунда физкультуранинг турли бўлимлари бўйича машғулотлар ўтказилмоқда. Яқинда колхознинг «Орғин »участкасида янги стадион ташкил қилинди. Ҳозир тўгарак а'золари спортнинг турли хиллари бўйича мунтазам машғулот ўтказмоқда

Редактор ўринбосари
М. ҚОРИЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 9/VII да **Қароқчилар**, 10/VII да кечқурун **Отелло.**

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 9/VII да **Русалка**, 10/VII да кундуз **Доктор Айболит**, кечқурун **Улуғ канал.**

НАВОИЙ номли қишки кинотеатр — эрталаб соат 10 да **Кристаллар**, кундуз соат 12 дан кеч 6 гача янги илмий-бадиий фильм **Ўрмон азамати ҳақида қисса**, кеч соат 6 дан **Ганга.**

«РОДИНА» — кундуз соат 4 ва кеч 6 да **Макловия.**

«ИСКРА» (қишки) — эрталаб соат 9 — 40 минутдан кеч 5 гача **Ўрмон азамати ҳақида қисса**, кеч соат 5 дан 9 гача **Қиз кўришишга ошиқмоқда**, кеч соат 9 дан **Волга-Волга**, 3-нчи залда кундуз соат 4 — 20 минутда **Вьетнам.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — кеч соат 10 да **Менинг кичик дўстим.**

«ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» — кеч соат 9 да **Чўчқа боқучи қиз ва чўпон.**

«ВАТАН» — **Макловия.**

НАВОИЙ номли (ёзги), **«ИСКРА»** (ёзги), КИРОВ номли — **Чўпон ўғли.**

ИЛМИЙ-ОММАБОП ФИЛЬМЛАР КИНОТЕАТРИ — кундуз **Етуклик аттестати**, кечқурун **Москвада 1 Май байрами.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТР
(Ҳамза номли театрнинг ёзги биносида)
11 июльда

КАТТА
КОНЦЕРТ

Программада: ашула ва рақслар ҳамда спектакльлардан парчалар. Ўзбек халқ чолғу асбоблари жўр қилади.

Концертда: Ўзбекистон ССР халқ артистлари **Маҳмуджон Ғафуров, Комилжон Отаниёзов, Розияхон Каримова**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсаттан артистлар **Э'тиборхон Жалилова, Абдуғафур Абдураҳмонов, Зайнабхон Полтушева, Зайнаб Самиева, Ашуралиота Юсупов**, солистлардан **Райҳон Тўраева, Шерали Пўлатов, Турсун Валиев** ва бошқалар қатнашади.

Концерт кеч соат 9 да бошланади. Касса ҳар куни эрталаб соат 10 дан очилади. Коллектив заявкалар қабул қилинади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 34 РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор—36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 135. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 132, Хатлар бўлими — 132, Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими—38142.

Р. 01848. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № А — 1463.